

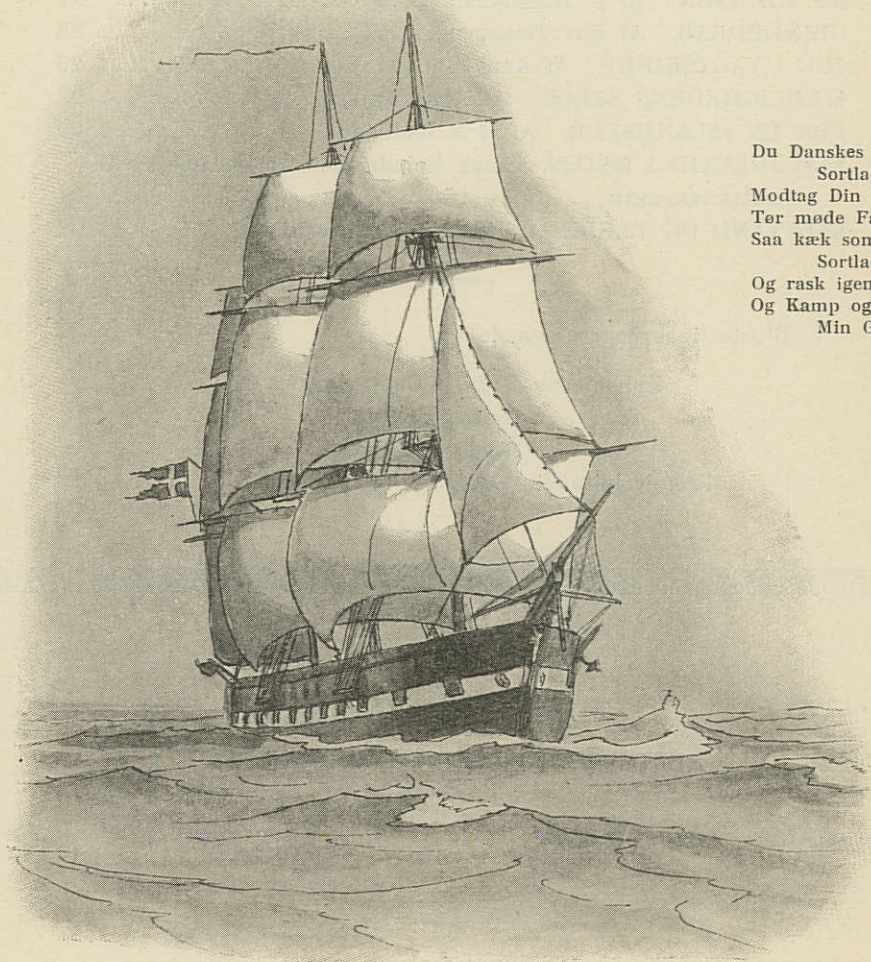
UNDER DANNEBROG

MARINENS JULEHEFTE

4. AARGANG

REDIGERET AF KAPTAJN H. EWALD

.....
OMSLAG AF VILH. ARNESEN

Du Danskes Vej til Ros og Magt.
Sortladne Hav!
Modtag Din Ven som uforsagt
Tør møde Faren med Foragt,
Saa kæk som Du mod Stormens Magt.
Sortladne Hav!
Og rask igennem Sang og Spil
Og Kamp og Sejr før mig til
Min Grav.

Johannes Ewald.

KØBENHAVN

UDGIVET AF MARINEFORENINGEN

I KOMMISSION HOS GYLDENDALSKE BOGHANDEL NORDISK FORLAG

1916

INDHOLD

.....

SØMÆND I KRIG. Digt. Af AXEL JUEL.....	5
FREGATTEN ROTAS TOGT TIL MIDDELHAVET 1838. Af C. F. WANDEL.....	6
UNDER DANNEBROG. Af HANS TEGNER.....	9
INVALIDEN. Af GUSTAV KRAGH.....	12
AARSSKIFTE. Skitse fra »Danmark-Ekspeditionen. Af ACHTON FRIIS.....	17
MR. JOHNSON. Af H. BOESGAARD.....	21
GRINDEDRAB. Af KAY JUNGENSEN.....	23
JUL I VAGTSKIBET. Af AXEL GROVE.....	26
KÆRLIGHEDENS SPROG. Af AXEL THIESS.....	28
FRA EN ISLANDSTUR. Af C. A. BROBERG.....	29
VED JULETID I ØSTEN. Smaa Erindringer fra en Rejse. Af A. BARDENFLETH.....	31
SALTVAND OG TJÆRE. Af MARIUS DAHLGAALD.....	34

.....

Illustrationerne er tegnede af:

Kunstnerne RASMUS CHRISTIANSEN
ACHTON FRIIS
AXEL THIESS og
Premierløjtnant V. M. C. A. NELLEMOSE

SØMÆND I KRIG

Éngang var vi frie Sømænd,
 og vi stævned glad i Sind
 gennem Solskin og i Mulm og Uvejr ind.
 Sejred Taage, Storm og Sø,
 ramte Dybets skjulte Ø,
 da var Døden den, en Sømænd helst vil dø.

Naar vi spejded ud i Natten,
 var de Lys, der dukked frem,
 som en Hilsen fra et fjernt og fremmed Hjem;
 og som Mand, der hilser Mand,
 mødtes Tanker over Vand — —
 Havet, Havet var vort store Fædreland.

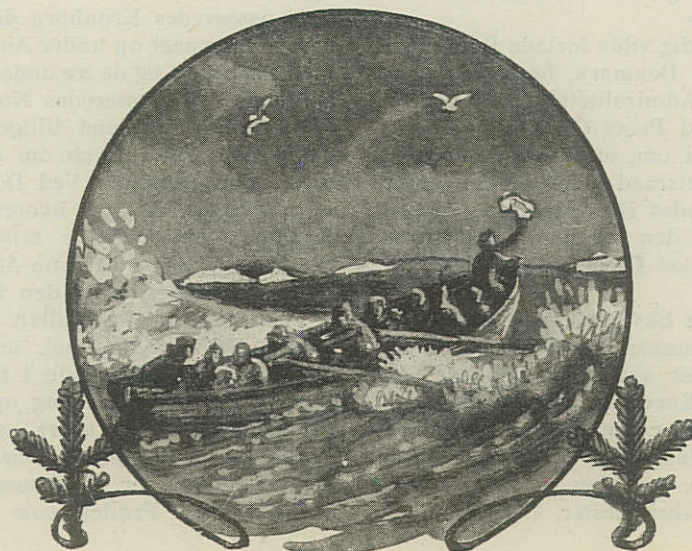
Nu har Mørket onde Øjne,
 nu har Dybet Rædsels Magt —
 og den Jungmand, der for første Gang har Vagt
 — han, der aldrig saa et Lig,
 aldrig hørte Rædsels Skrig —
 maa nu spejde efter Vold og List og Svig.

Og naar Søgelyset tændes
 over fremmed Krigsskibs Dæk
 og beføler os fra Skanse og til Hæk,
 da ved ingen, hvad der sker —
 er vi frie Søfolk mer —
 naar de vilde Feberøjne paa os ser — — —

Men vort Flag, der vajer frit,
 skal bevare mig og mit —
 det er malet paa vor Bov med rødt og hvidt;
 og det siger: »Krænk mig ej,
 jeg vil intet Ondt mod Dig —
 tag de hadefulde Blikke bort fra mig!«

Lad de vilde Øjne blunde —
 nu er Julestjernen tændt,
 og vor Tanke er mod Fredens Arne vendt.
 Og som Kvinde hilser Mand,
 mødes Tanker over Vand —
 mødes Ønsker for vort gamle Fædreland!

AXEL JUEL

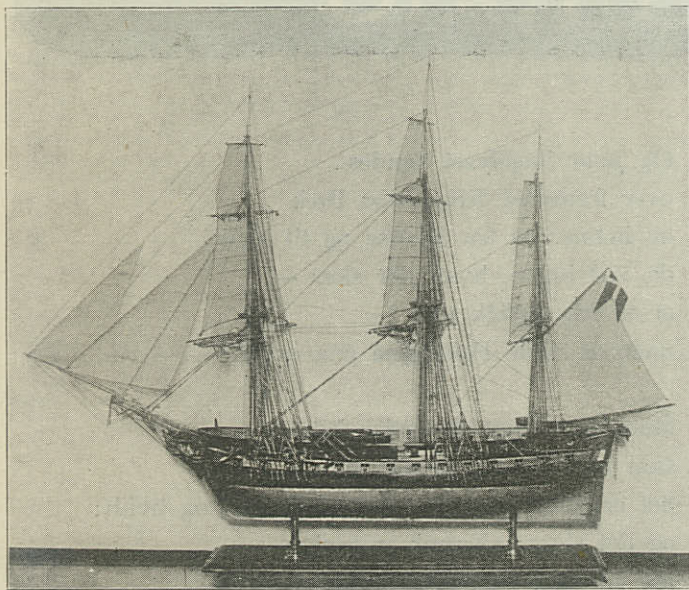

FREGATTEN ROTAS TOGT TIL MIDDELHAVET 1838

Den 26. Marts 1838 modtog Kaptajn *H. B. Dahlerup* Ordre som Chef for Fregatten Rota paa et Togt til Middelhavet, hvortil den skulde afgaa i Begyndelsen af Maj, dels til Øvelse for Officerer og Mandskab, dels for at hente de Kunstsager, som Etatsraad *Thorvaldsen* havde skænket København, og som var afleverede til den danske Konsul i Livorno.

De med Skibet udkommanderede Officerer var: Kaptajn-løjtnanterne *Fisker* og *Liebmann*, Premierløjtnanterne *Suenson*, *Flensborg* og *Thulstrup*, Sekondløjtnanterne *Meyer*, *Wulff*, *Lund*, *Kinch*, *Buchwald*, *Wilde* og *Schönheyder* og Overkirurg *Krieger*.

Den 3. Maj fik Dahlerup Ordre til at hejse Kommandoen den 8. s. M. og, naar sejlkklar, afsejle sammen med Kadet-

skibet Korvetten *Flora* og de til Vestindien bestemte Brigger *Allart* og *St. Croix*, der underlagdes hans Kommando for at følges med Rota til Højden af Kap Finisterre. Blev Skibene skilte ad, skulde han ikke opholde sig derved, men fortsætte Rejsen, anløbe Toulon og være ved Livorno i Slutningen af Juni eller Begyndelsen af Juli. Ordren udtalte endvidere: »Ønsker Etatsraad *Thorvaldsen* selv at følge med Fregatten, saa skal han, hans Domestiquer og enkelte Personer, som han ønsker at tage med, samt hans og deres Bagage modtages i Fregatten og føres hertil, og skulde han ønske ikke at afgaa lige til Danmark, men at sættes i Land i en eller anden Havn, som Fregatten forbisejler, da har Hr. Kaptajnen at anløbe samme.»

Det vidstes, at *Thorvaldsen* nødig vilde forlade Rom, men mange Henvendelser til ham fra Danmark, bevægede ham endelig til at vende hjem, saa at Admiralitetet den $21/6$ skrev til Dahlerup: »Da Hs. kgl. Højhed Prins *Christian Frederik* naadigst har underrettet Kollegiet om, at det med temmelig Sikkerhed er at forvente, at Etatsraad *Thorvaldsen* følger hertil med Fregatten, saa anmodes Hr. Kaptajnen om at søge, at Hjemrejsen kan ske paa den for ham behageligste Maade, og tiltrædes den, saa snart Omstændighederne tillader det.»

De sidste Dage i April begyndte Ekviperingen; skønt Fregatten Rota var nærlig 14 Aar gammel, var det første Gang, den skulde ud. Marinens Midler var smaa dengang, og der var kun Raad til at udsende Korvetter, Brigger og andre Smaafartøjer. Efterhaanden, som der kom Kanoner om Bord i den, begyndte den at trække Vand i en betænkelig Grad, og værre blev det jo flere Vægte, der blev bragt om Bord. Kommandør *Schifter*, der var Fabrikmester, beroligede de

frygtssomme, erklærede sig overbevist om, at der ingen Fare var ved at gaa til Søs med Skibet, og at Lækken kun kunde hidrøre fra Sprækker i Plankerne, der vilde trække sig sammen i Søen, hvilket ogsaa skete, inden Skibet havde naaet Toulon.

Den sidste Dag før Udlægningen foregik de værnepligtiges Beklædning; det var først i 1870, at Marinen overtog denne; indtil da maatte de værnepligtige selv anskaffe det forlangte, og om end Fordringerne i saa Henseende steg med Aarene, var det dog indtil det nævnte Aar ret uanstændig slet paa-kledte Besætninger, vi sendte i Land paa fremmede Steder. Kræmmere mødte om Bord og falbød deres Varer, og Folkene blev debiterede i deres Kontrabøger for de Summer, for hvilke de havde forsynet sig.

Ordren for Mandskabets Beklædning paa Rota's Togt lød paa, at hver Mand skulde være forsynet med:

2 Trøjer af Klæde eller Vadmel, helst blaa, hvori den paagældende har Lov at sætte Ankerknapper.

1 Par lange Bukser af Klæde eller Vadmel, helst blaa.

2 Par lange, hvide Sejldugs- eller linnede Bukser.

2 Par Underbukser af Linned eller Uld.

2 Undertrøjer eller Veste af Linned eller Uld.

2 à 3 hvide, linnede og 1 ulden Skjorte.

3 Par uldne Strømper.

2 Par Lædersko, 2 Tørklæder, 1 Hat, 1 vævet, ulden Hue, helst blaa.

1 Ske, 1 Kniv, 1 Smørdaase med 2 Rum, Tætkam, Redekam, Naal og Traad.

Ordren udtalte endvidere: Har en Mand tilstrækkeligt Tøj, bør han ikke tvinges til at anskaffe det her reglementerede, om det ikke nøje dermed er overensstemmende, og endelig, at hver Mand ved Togtets Ende skulde have en Maanedes Gage til Gode.

I samme Ordre meddeltes, at Chefen maatte anvende 5 Rbd. maanedlig til Musik, samt Kost og Gage til 2 Mand, naar disse fragik i Besætningen, at Skibet skulde medtage 2 Marmorblokke til Billedhugger *Bissen*, hvis *Thorvaldsens* Sager levnede Plads, og endelig, at Koncertmester *Frolich* og Billedhuggerlev *Jerichau*, den senere saa bekendte Billedhugger, havde faaet Tilladelse at deltage i Togtet, den sidste kun i Udturen.

Det paalagdes Chefen i Toulon at søge Oplysning om Ankerkæder, og om man vedblev at bruge dem.

Den $9/5$ varpede Rota ud af Flaadelejet, men Fregatløbet var neppe passeret, før en pludselig opstaaende stiv Kuling med Snebyger nødsagede Fregatten til at fortøje; den næste Dag lettede den og ankrede i Renden.

Den $11/5$ lettede Rota med de tre den underlagte Skibe og ankrede for Stille ved Hveen om Natten; med smukt Vejr passeredes Kronborg den næste Dag, men inden Fregatten var naaet op under Anholt, blæste det en Storm af SO med Snebyger, og de tre underlagte Skibe tabtes af Sigte; med skiftende Vejr passeredes Nordsøen. Den 18. var Fregatten udfør South Foreland tilligemed de to Brigger og laa her opbrast en Tid i Haab om at *Flora* skulde komme i Sigte, men uden Resultat. Ved Dover sendtes Post i Land med et af Skibets Fartøjer, hvorefter Sejldadsen fortsattes gennem Kanalen; under denne tabtes, i tykt og blæsende Vejr, *St. Croix* af Sigte, saa kun *Allart* var til Stede, da Kap Finisterre passeredes, hvor den fik Ordre at afgaa til Vestindien.

Fra Kanalen til Gibraltar, som passeredes den $5/6$, havdes uroligt Vejr og Modvind, men i det skønneste Vejr holdt Fregatten nu krydsende i tre Uger, snart under Spanske-kysten fra Carthagena og op forbi Valencia, snart mellem de baleariske Øer, snart nede under Algier og op forbi Sardinien og Corsica; disse tre Uger anvendtes til Eksercits og Sejløvelser. I Messen førtes et muntert Samliv, og Koncertmester *Frolich*, som havde medbragt et Flygel, der

stod i Chefskabytten, skaffede ofte Officererne en stor musikalsk Nydelse.

Den 27/6 ankrede Rota paa Toulon Red, hvortil næste Dag den engelske Middelhavseskadre under Admiral *Stopford* ankom for samme Dag at fejre den engelske Dronnings Tronbestigelse. Rota deltog i Kongesaluten og Flagningen.

Det var et interessant Møde for *Dahlerup*, da han gik om Bord for at hilse paa den engelske Admiral, hvis Flag vajede fra Tredækkeren *Princesse Charlotte*. Det var den samme *Stopford*, der havde været Chef for den engelske Fregat *Spencer*, og hvem *Dahlerup* den 13. September 1807 havde overrakt et skarpt Afslag fra Civilgouvernøren i Christian-sand paa at gaa ind paa hans Opfordring.

Dahlerup mindede ham om denne Begivenhed, og Visiten endte med en Middagsindbydelse til *Dahlerup* og hans Officerer.

Under Opholdet i Toulon besøgte Officererne Arsenalet, hvor Reberbanen, en Pragtbygning fra Ludvig den XIV's Tid, og Bagnoet, Galej-slavernes Opholdssted, synes at have vakt mest Interesse.

Den daglige, fortrinlige Musik paa Champ de Bataille, hvor Toulon's high life gav Møde, overværedes altid af de tjenestefri Officerer tillige med *Frølich* og *Jerichau*; en Dag, da *Jerichau* skulde i Land til Musiken, opdagede han ved Siden af Fregatten en Baad med Galej-slaver, lænkede til Baadens Toffer; denne Behandling af Mennesker oprørte i den Grad J., at han ikke mere vilde sætte sin Fod i Land.

Natten mellem den 2/7 og 3/7 forlod Rota Toulon, og Kursen sattes mellem Corsica og Sardinien for at se det maleriske Bonifacio Stræde; dette passeredes med frisk, vestlig Vind, og Chefen gjorde Regning paa at være i Livorno den næste Dag, men Vinden skagede sig løjende til Nord, og først den 9. naaede Fregatten Livorno.

Paa Reden laa en Fregat, der bar det kejserlige Familjeflag paa Stortoppen; det salutedes med 21 Skud. Om Bord befandt sig den attenaarige Erkehertug *Friedrich*, der uddannedes til Søofficer, og hvem *Dahlerup* aflagde officiel Visit. *Dahlerup* siger i *Mit Livs Begivenheder*: »jeg anede ikke dengang, at jeg skulde blive hans Efterfølger som Chef for den østerrigske Marine, og at Fregatten skulde udgøre en Del af min Eskadre under Blokaden af Venedig.«

I Rota belavede man sig paa en længere Tid til Ankers; fuld Kraft blev sat paa at gøre Skibet saa fint som muligt, der blev malet og pudset, Rejsningerne grundigt eftersete; særlig gjaldt det en forsvarlig Forstøtning af Masterne til Overtagelsen af Thorvaldsens tunge Sager.

Da Skibet var i Orden, modtog det Besøg af den regerende Storhertug af Toscana med Familie, der besøgte Livorno for at bruge Søbade, og Hoffet med dets Fester gav hele Livet i Byen med dens Opera og andre Forlystelsessteder et muntret Præg, medens det samtidig blev fint at besøge den danske Fregat.

Om Bord kedede man sig saaledes ikke; med den næsten altid skyfri Himmel var der Liv uden om Skibet af de talrige Baade, der falbød italienske Rariteter og Sydfrugter til Spotpris, og naar Solen var gaaet ned og Arbejdet forbi, genlød Søen af Sang og Musik fra talrige Baade.

Men al denne Herlighed endte brat; Storhertugen mistede en lille Datter. Alt blev sort, Operaen lukket. Musik og Lystighed hørte op og afløstes af Messer, Processioner og en ustandselig Ringen med Kirkeklokkerne.

Som Følge af denne Stilhed rejste en Del af Officererne til Rom, hvor det første Besøg selvfølgelig gjaldt Thorvaldsen, som de traf i sit Atelier; i Samliv med ham og danske Kunstnere tilbragtes nogle herlige Dage i Rom. Ved Afskeden ved Tilbagereisen til Livorno sagde Thorvaldsen til Officererne: »Farvel, og lykkelig Rejse til København«, en Udtalelse, der vakte Forundring; han skulde jo selv med Fregatten.

Thorvaldsen havde igen faaet Skrupler ved at forlade Rom, og Chefen, der havde faaet Underretning herom, blev derfor ikke forbauset over Afskedshilsenen; han havde korre-

sponderet med Thorvaldsen og fortalte de diplomatiske Svar, Thorvaldsen havde givet paa Spørgsmaal om Hjemreisen.

Den 14/7 Kl. 6¹/₂ Fm begyndte man at overtage Thorvaldsens Sager, ialt 62 tunge Kasser, og derefter Marmorblokkene til Bissen. Kl. 5¹/₂ Eftm. var alt om Bord.

Tiden var efterhaanden saa fremrykket, at der maatte tænkes paa Hjemreisen, og *Dahlerup* tog derfor den 29/7 selv til Rom for at overtale Thorvaldsen til at gaa hjem med Fregatten. *Dahlerup* traf Thorvaldsen stadig vankelmødig, men efter flere Dages Overtalelse, og efter at man havde forestillet ham, hvilken Skuffelse han vilde berede Københavnerne ved at udeblive, lovede han at gaa med Fregatten. De Dage, der var givet Thorvaldsen til Rejseforberedelsen, benyttede *Dahlerup* til at se sig om i Rom; den 5/8 rejste de, og den 7/8 ankom de til Livorno, hvor

Thorvaldsen forblev om Natten, medens Chefen gik om Bord for at forberede alt til Modtagelsen af den store Kunstner.

Kl. 12 den næste Dag afhentede Chefen Thorvaldsen; da han var kommen op paa Dækket, hvor Mandskabet var opstillet, udbragte Chefen et »Velkommen«, der besvaredes med 3 rungende Hurra, medens en Salut paa 9 Skud afyredes, og samme Dag gav Chefen en Galamiddag for Thorvaldsen, de intime Venner, der havde ledsaget ham, og Skibets Officerer.

Chefen overlod Thorvaldsen sin agterste Kabyt, og et Lukaf blev slaaet op paa Batteriet for de to Herrer, der ledsagede Thorvaldsen, Maleren *Blunch* og den tyske Billedhugger *Matthæ*.

Den 9/8 forlod Rota Livorno for en let, østlig Kuling. Thorvaldsen var stille og ordknap, og da den nedgaaende Sol belyste Bjergene nord for Rom, maatte han gøre Vold paa sig selv for at tilbageholde sine Taarer. Stemningen om Bord var trykket, thi den unge, afholdte Sekondløjtnant Lund laa dødssyg; han havde i Livorno uforsigtig udsat sig for den brændende Sol, og nogle Dage efter Afsejlingen, gjorde en hidsig Feber Ende paa hans Liv; Dagen efter blev hans Lig sat over Bord med de fastsatte Sørgeceremonier.

Med Sejladsen gik det langsomt; en svag, østlig Brise, der knapt kunde kruse Vandet, holdt sig i mange Dage, men endelig friskede det, og den 25/8 ankrede Rota udfor Malaga.

Lunds Død og Begravelsesceremonien havde gjort et dybt Indtryk paa Thorvaldsen, der stadig var stille og ordknap, men Synet af de spanske Bjerge lavede ham op.

At komme i Land, hvad alle havde glædet sig til, kunde der til stor Sorg foreløbig ikke blive noget af, før Karantæne-

spørgsmaalet var afgjort; imidlertid trøstede man sig med de pragtfulde Druer og andre Sydfrugter, som erholdtes for næsten intet, og endnu mere, da senere paa Eftermiddagen Fartøjer med sortøjede Spanierinder og elegante Caballeros i deres maleriske, spanske Dragter lagde sig i Nærheden af Skibet og sang deres muntre Sange til Guitar, Cithar og Kastagnetternes Klang; Thorvaldsen blev aldeles begejstret ved alt dette Liv og Skønhed og længtes efter at komme i Land.

Dette maatte imidlertid opgives. Lægen havde været saa uforsigtig at kalde Lund's Dødsarsag Tyfus, og Følgen var 8 Dages Karantæne, som Chefen ikke vilde indlade sig paa, og vi drog skuffede af Sted.

For en frisk østlig Vind stod Rota Strædet ud, men i Atlanterhavet mødtes nordlig Vind, og største Delen af Vejen til Kanalen maatte der krydses.

Livet om Bord gik jævnt og roligt; om Dagen gik Thorvaldsen rundt og passiarede med alle, og om Aftenen samledes han med Officererne til munter Samtale og Musik; det var under denne Sejlads, at Blunch tegnede det Billede af Thorvaldsen og Officererne, som hænger i Museet. Naar Skibets egen Musik spillede, skjulte Frølich sig saa langt borte som muligt.

Sejladsen gennem Kanalen gik hurtig, men over Nord-søen var Vinden kontrær, og først den $15/9$ om Aftenen ankrede Rota ved Hornbæk.

Efterretningen om Rota's Ankomst var straks naaet København, og næste Dag arriverede Dampskibet *Dronning Marie* med en Del Beundrere af den store Kunstner, der afsang en af Pastor *Boye* forfattet Sang, hvorpaa Thorvaldsen gik om Bord paa Damperen for at takke. Damperen medbragte et Brev til Thorvaldsen, der meddelte ham, at Kongen havde udnævnt ham til Konferensraad. Samme Dag ankom Damperen *Wilhelmine* for at bugsere Fregatten, men den maatte opgive Forsøget paa Grund af den haarde, østlige Kuling.

Først den $17/9$ passeredes Kronborg, og Kl. $5\frac{1}{2}$ Em. ankrede Rota paa Københavns Rhed; samtidig med Ankeret lod man et Stopanker falde agter; Varpet i dette knækkede den Pullert, hvortil det var kastet, og væltede og saarede 5 Mand. Løjtnant Wulff (Faderen til den ifjor afdøde Krydstoldinspektør) og Baadsmanden fik begge Laaret brækket; de tre andre fik lettere Kontusioner.

Kl. $3\frac{1}{2}$ Em. havde et Flag, hejst paa Nicolaj Taarn, meldt Københavnerne, at Rota var under Opsejling. Endskønt det regnede, ilede dog en Mængde Mennesker ud til Toldboden for at se Modtagelsen af Thorvaldsen; mange med Blomster smykkede Baade optog dem, der havde besluttet at tage ud til Fregatten, blandt hvilke flere af Universitetets og Kunstakademiets Professorer og Lærde, Digttere og Kunstnere; flere af Baadene havde Musik med.

Det indtrufne Uheld gjorde, at Deputationerne maatte vente med at komme op, thi alle Spor af det skete skulde slettes. Thorvaldsen stod agter og hilste paa den jublende

Mængde; da de ventende Herrer kom om Bord, blev nedenstaaende Sang af *J. L. Heiberg* sunget.

Omsider blev Chaluppen gjort klar, og Thorvaldsen og Chefen gik i Land; det var ingen let Sag for Chaluppen med sine lange Aarer at bane sig Vej gennem den myldrende Mængde af Baade, fyldte med pyntede Damer og Herrer. Landgangstrappen var tæt besat med Mennesker, hvorfor Chefen sendte en halv Snes af sine Sluproere i Land, som stemte Ryggen mod de tætte Masser og saaledes banede Vej for Thorvaldsen op til den ventende Vogn, medens rungende Hurraraab lød ustandseligt.

Efter den officielle Modtagelse af Dignitarer var foregaaet, steg Thorvaldsen ind i Vognen, fra hvilken Hestene blev fraspændte, og Folket trak Vognen til Charlottenborg. *Thorvaldsen var hjembragt.*

Nogle Dage efter lagde Fregatten ind i Flaadelejet, og Togtet var endt.

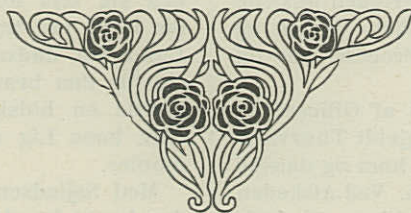
Vi hilse Dig, hvis Hæder
Har Fædrelandet Hæder bragt
Til Verdens fjærne Stæder.
Da Hjertet under Nordens Pol
Dig sendte Længsels Sukke,
Da drog Du fra din varme Sol
Hid til din kolde Vugge.

Fregatten hejser Kejserflag,
Den stolt vor Stolthed bringer,
Den gynger sig med Velbehag,
Den slaar med sine Vinger,
Og Nerijs Døtre titte frem
Af Søens dybe Vande,
For ham at se, som, skjult for dem,
Kan deres Billed danne.

Hin gamle gyldne Morgenstund
De drage sig til Minde,
Da Skønhed steg fra Havets Bund
Og fødtes som Gudinde.
Og se! paa Havets hvide Skum
Idag med ham de mødes,
Hvis Tanker har for Skønhed Rum,
Og lod dem atter fødes.

Og Bølgen jubler anden Gang
Og højst mod Skibet stormer,
Og om dets Concha toner Sang
For ham den Gudeformer.
Og Danskes Vej til Ros og Magt
Nu fører Danskes Vrimmel
Mod ham som Danmarks Navn har bragt
Til Glans paa Kunstens Himmel.

C. F. WANDEL

UNDER DANNEBROG

Der er et Billede, som altid har gjort Indtryk paa mig, og som jeg altid har holdt meget af. Saa langt, jeg kan huske tilbage, har jeg set det. I mine Barndomsaar hang det hos min Mormoder, Fru *Signe Puggaard*. Senere kom det i min Faders og Moders Eje, og nu hænger det hos min Broder, Grosserer *Wilhelm Tegner*, som venligst har givet Tilladelse til, at det er bleven reproduceret her i »*Under Dannebrog*«.

Men det hører ogsaa hjemme »under Dannebrog«!

I Familien lyder Traditionen, at Maleriet forestiller: »Corvetten *Galathea* paa Jordomsejlingen udfor *Gibraltar*«, og sammen med Billedet er fra Ejer til Ejer fulgt *Steen Bille's* Beretning i 3 Bind om Jordomsejlingen.

Dette er nu ikke rigtigt, thi for det første kom *Galathea* paa sin Jordomsejling i 1845—47 slet ikke til Gibraltar, idet den sejlede direkte til Madeira og derfra syd om Afrika, og for det andet er Billedet malet i 1834. Kunstneren hedder *Prømmel*. Hvem var denne *Prømmel*? Maaske disse Linier kan fremkalde Oplysning derom og om, hvornaar *Galathea* var ved Gibraltar. Det maa have været ved en tidligere Lejlighed, og muligvis har *Steen Bille*, som ofte besøgte *Puggaards*, faaet disse interesserede for Billedet.

Kendere vil maaske sige, at det ikke er noget Kunstværk af Rang; men for os, som har set det siden Dreng-

aarene, staar Billedet i al sin Glans: Den danske Fregat, flydende paa det dejlige blaa Vand, under den azurblaa Himmel, salutterende styrbord og bagbord, uden at forstyrre de fredelige vaaddragende Fiskere, med Kanonerne ud af Portene og med Dannebrog vajende paa den agterste af de tre slanke Master. —

En stolt og smuk Type paa en dansk Orlogsmand fra den Tid, hvor »*Bellona*«, »*Ørnen*« o. s. v. fo'r viden om og viste Flaget. —

Enhver dansk Sømand og enhver marineinteresseret burde — navnlig i denne Tid, hvor Sejskibene oplever en Renæssance, og hvor danske Sejlere nu atter af Vinden føres henover alle Verdenshavene — læse *Steen Bille's* Beretning om Corvetten *Galathea's* Jordomsejling.

Hans Skildring af f. Eks. Livet og Tilstanden i Buenos Ayres og Argentina og af dets mægtige Regent er meget interessant.

Den 30te April 1847 ankom *Galathea* paa Buenos Ayres ydre Red. Dengang skulde man, for at komme saa langt op, passere en Barre med ikke mere end 15 à 16 Fod Vand; (i 1841 havde »*Bellona*« ligget til Ankers udenfor Barren, d. v. s. 3½ danske Mil fra Land). Paa den indre Ankerplads laa *Galathea* endnu 5 Kvartmil fra Kysten. Der var ingen Landgangsbro, men i smaa Baade blev man roet ind til 2—300 Alen fra Land,

hvor man i en for- og bagtil aaben, meget høj, tohjulet Kærre, trukken af to Heste (en for og en bag) uden Skagler eller Svingler, snart vadende, snart svømmende, blev kørt op paa den aabne Strand.

Hvilken Forskel mellem Datidens primitive Forhold og Nutidens mægtige Havneanlæg ved La Plata Floden!

Den 2den Maj tilstillede Bille Argentinas Udenrigsminister en Note, som begynde saaledes:

»Idet H. M. Kongen af Danmark sendte en Orlogsmænd omkring Jorden, hvorved et af Hovedformaalene var at beskytte den danske Handel paa de vigtigste Punkter, vilde han ikke, at Plata-Floden skulde forglemmes.« —

Liden var vor Handel dengang med La Plata-Flodens Land, og dog sendte vi vore Orlogsmænd afsted for at vise Flaget og indlede Underhandlinger om Handelsoverenskomster. Nu driver vi en endog meget betydelig Handel med Argentina (f. Ex. anvender det danske Landbrug Masser af argentisk Majs).

Dengang herskede *Rosas* i Argentina, og i den Periode, hvor Galathea var der, holdt denne mærkelige Mand sig aldeles indesluttet, og Bille androg derfor ikke om en Sammenkomst med ham. Gennem sin Datter *Manuelita Rosas*, hvem det var overdraget at gøre Honeurs i hans Hus for alle Fremmede, lod han Bille komplimentere og gøre Undskyldninger for, at han ikke selv lod sig se.

Frøken Manuelita var meget gæstfri og elskværdig overfor Bille, som saa hende ofte. Bille skriver: »Hun har en særdeles smuk Figur, et ualmindelig elegant Væsen og en sjælden naturlig Ynde i alle sine Bevægelser. Jeg har set hende danse en Menuet ombord i Fregatten *Bellona* (1840) og ellers oftere i Selskab, paa en Maade og med en Anstand, som vilde have vakt Beundring, om hun saa var traadt op midt i Paris eller Londons første Salons.« —

Nedenfor er en Gengivelse efter *Pueyerredons* Maleri af Manuelita, der hænger i Nationalmusæet i Buenos Ayres. —

Manuelita var Datter af den tidligere Cowboy og senere berømte General *Juan Manuel de Rosas*, Argentinas Diktator 1835—52, det nittende Aarhundredes Caligula, en blodtørstig Tyran, men en mærkelig voldsom Dygtighed og fremragende administrerende Kraft, Grundlæggeren af Argentinas mægtige økonomiske Udvikling og Betydning. Manuelita sagdes at være hans Gehejme-Sekretær og Medvider i hans blodige Ugerninger; men ligesom om Rosas Grusomhed, forlød der ogsaa overdrevne Beretninger om Datteren, f. Eks. at de dræbte Fjenders afskaarne Øren laa til Skue i hendes Salon. Hun havde imidlertid stor Indflydelse, var Faderens Cereemonimester, Værtinde ved de pragtfulde Fester og som nævnt Repræsentant overfor de udenlandske Diplomater. Hun blev Midtpunktet i det fornemme Selskab fra Ind- og Udlandet.

Gesandterne fra Europas Herskere, engelske Lorder, ranske Vicomter, danske Kaptajner kappedes om Æren af at blive modtaget i hendes Salon. Man beundrede og

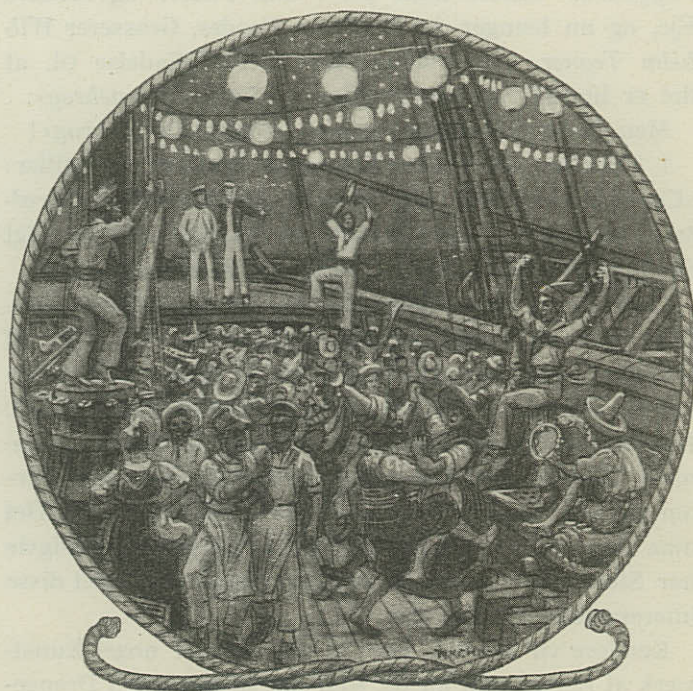
forguede hende og overvældede hende med Smiger, naar hun sang de spanske Sange, spillede Klaver og med Vid og Aand deltog i Konversationen, men især naar hun — entusiastisk i Dansen — ved enhver Bevægelse, enhver Drejning viste Kreolerindens ejendommelige Gracie. En smuk og forførerisk Sirene, efter Fjendernes Sigende ulykkebringende, efter Vennernes sød, elskværdig, naturlig og gæstfri.

I 1852 maatte Rosas flygte ombord paa det engelske Krigsskib »*Locust*«, og Manuelita, der tilforn saa ofte som feteret Skønhed og Herskerinde havde betraadt Orlogsmændenes og deriblandt den danske Orlogsmænds Dæk, fulgte ham, forklædt som Skibsdreng.

I sine Erindringer skriver *Bournonville*, at han fik Ideen til Balletten »*Fjært fra Danmark*« og dennes Midtpunkt, *Rosita*, stærkt paavirket af Billes Skildring af den navnkundige, skønne Kreolerinde, der ved sin Nærværelse illustrerede den festlige Aften ombord.

Denne herlige Ballet, hvori endnu den Dag idag Holmens Søgutter optræder som Statister, har Bournonville digtet over forskellige i Billes Skildring hentede Begivenheder, f. Eks. da Galathea for udgaende den 15. August 1845 passerede Linien. Herom skriver Bille, at han i den Anledning: — »om Aftenen lod give en Balle — ingen Bolle — Punch til Bedste, lavet af Citroner, dertil medtagne fra Madeira, Cognac og Sukker. Overkanoneren var Punchemester. Med den dampende Kande i Haanden samlede Mandskabet agter under Skandsen og afsang her en Sang, som en anonym Forfatter samme Dag havde ladet uddele, og udbragte derefter, ifølge den sidste Strophes Opfordring, et tordnende Hurra for Konge og Flag. Musikken spillede oppe paa Skandsen, og nu gik Dandsen lystig for sig, hvori Alle fra den Første til den Sidste toge Deel.

Nu kom lidt efter lidt adskillige Masker frem, improviserede paa Stedet, nogle Damer, flere østerlandske

Costumer, en pukkelrygget Polichinel, og her udviklede sig virkelig adskillige ret morsomme dramatiske Talenter. Blandt andre viste vor Mesterkok os, at der boede en Acteur i ham. Han havde faaet den morsomme Idee at klæde sig ud som vor Creatur-Oppasser og nu at tage den virkelige Creatur-Oppasser under Armen og vise ham Skibet og alle dets Mærkeligheder, og kom ved denne Lejlighed frem med yderst pudsige Indfald.«—

Prømmels Billede af »Galathea« under den blaa Himmel og paa det blaa Hav og Billes Skildring af Manu- elitas Menuet og Besætningens Maskebal ombord, er det ikke som selve Dekorationen og Teksten til Bournon-

villes Ballet, hvori Hyldesten til Flaget spiller en frem- trædende Rolle!

Sangsn i »Galathea« endte saaledes: —

Saa fremad kjækt! Lad højt mod Himlen runge;
Vort Skib skal krydse Linien just idag;
Derfor tre Gange Hurra for vor Konge!
Og Hurra for det gamle, danske Flag!»

Fremad kjækt! har altid passet paa den danske Sø- mand saavel i Orlogs- som Handelsflaaden, og endnu hører vi dette Løsen fra dem, som sejler under gamle Dannebrog.

HANS TEGNER

«CARAS Y CARETAS», BUENOS AYRES, COPYRIGHT©.

INVALIDEN

Det var Juleaften i Aaret 1850.

Udenfor en Stueejlighed i Enhjørningsgade stod en Mand og lyttede til de glade Stemmer indenfor. Manden var høj og sværlemmet, men de hvide Haar og de mange Rynker i det skægløse Ansigt viste tydeligt, at han nærmede sig Støvets Aar. Hans Klædedragt var forsømt og uordenlig, venstre Ben havde han mistet, og det Træben, der var anbragt i Stedet for, stivede han af med en solid Egekæp.

»Og saa fylder vi Glassene igen, og drikker en Skaal for ham, den gamle!« lød en kraftig Basstemme indenfor.

Manden med Træbenet gik nærmere til Husrækken og prøvede paa at kigge ind gennem Aabningen mellem det skæve Skod og Vinduet, hvorfra en smal Lysstribe kastedes ud paa Gaden. Han kunde dog ikke se noget, og lagde derfor lyttende Øret til, medens han skuttede sig af Kulde. Indenfor klirrede Glassene, og den dybe Basstemme begyndte at synges:

»Sig mig, husker I den lille,
raske Capitain Steen Bille — «¹.

Saa faldt nogle andre Stemmer i, og gjentog de to Linier. Stemmerne var raa og hæse, men alligevel lød det, som om de Syngende bar Ordene frem med en egen, var-som Ærbødighed.

Forsangeren vedblev:

»Det var ham, der nylig kom
hjem med »Galathea«, som
havde sejlet Jorden om! —
Bom, Bommebom, Bombom!« — — —

Da Koret atter gentog Verset, hamrede Manden udenfor Vinduet i Takt sin Egestok imod de toppede Brosten. Den Lyd blev aabenbart straks hørt, thi i Stedet for at begynde paa næste Vers, raabte nu Forsangeren:

»Er det Dig, Ole Skræk, saa slaa kun et Slag indenfor! — Mutter, gaa ud og lods Ole ind!«

Straks efter blev Klinken løftet, og en lille, trivelig Nyborders-Kone kom, med et tændt Lys i Haanden, frem i den aabne Dør.

»Er det Jer, Ole Jensen, saa kom kun ind og faa et Glas med!«

Manden gik hen til Døren, kiggede ind, og spurgte sagte:

»Hvem er derinde, Madam Lund?«

»Hvad kerer I Jer om det, Ole, — kom bare indenfor; her ude er syndigt koldt, og mit Lys blæser ud!«

Skønt Manden øjensynlig gerne vilde, var der alligevel noget ængstetigt over ham, — som om han generede sig eller var bange for nogen blandt dem, han mente at træffe derinde, og han stod et Øjeblik tvivlrædig. Da gik Stuedøren op, og Forsangeren med Basstemmen, en svær, skægget Mand i sine bedste Aar, stak Hovedet ud og raabte:

»Ind med Dig, Ole, — her er ingen, der vil genere Dig, naar jeg inviterer Dig ind, det hefter Søren Lund og jeg for!«

Manden med Træbenet tog ved denne Tiltale Mod til sig og stolprede ind gennem den lave Gadedør, som han kun kunde passere med bøjet Hoved. I den murstenslagte Gang greb Søren Lund ham i Armen og halede ham ind i Stuen.

Omkring det runde Spisebord sad, indhyllede i en tæt Taage af Tobaksrøg, fem Mænd, der alle øjensynlig hørte til »Holmens faste Stok«. Den ældste af dem var Søren Lunds Fader, en smuk, hvidhaaret Pensionist paa henvend 70 Aar; — de andre saa ud til at være en Snes Aar yngre. Midt paa Bordet indtog en mægtig Punchebolle Hæderspladsen; et Par Fade med Æbleskiver, en stor Tobaksbiks og de halvfylde Glas foran de siddende dækkede

¹) Gammel Sømandsvise om Kaptajn, senere Marineminister og Viceadmiral, Steen Andersen Bille, der var Chef for Korvetten »Galathea« paa Jordomsejlingstogtet 1845—47.

Resten af Bordfladen. Da Søren Lund kom ind med Ole Jensen, eller »Ole Skræk«, som han almindeligvis blev kaldt, nikkede de alle gemytligt til ham, og hilste ham velkommen med muntre Tilraab.

»Tag Dig en Stol og smæk til, Ole,« sagde Søren Lund og satte sig. — »Ryk et Slag fremover, Jens, saa kan Ole faa Plads mellem os!«

Da Ole Skræk var bleven vel bænket, og Lund havde sat et Glas varm Punch foran ham, var det, som om han gradvis forandredes til et andet Menneske. Det sky og ængstelige, der var over ham, da han kom ind, forsvandt efterhaanden; han rettede sig og fik et frejdigere Udtryk i det rynkede, blege Ansigt. Dog vilde en opmærksom Iagttagelse hurtigt opdage, at hver Gang en eller anden af de Tilstedeværende lo ad en Bemærkning, Ole ikke havde hørt, — eller hvis to talte sagte med hinanden, saa sendte Ole vedkommende et underligt, forskræmt Blik, som om han var bange for, at Talen drejede sig om ham.

Søren Lund var en god Vært. Han hotdt Talen vedlige, kastede en Vittighed ind, naar Passiaren gik i Staa, — sang for, naar han syntes, at der var talt længe nok, og passede stadig, at de tømte Glas hurtigst blev fyldt op igen. Sang og munter Samtale, Opfriskning af gamle Minder og Erindringer vekslede, saa Tiden gik hurtigt nok. Ole Skræk havde troligt passet sit Glas som de andre, men ikke givet sit Bidrag til Underholdningen; — han hørte kun efter. Tilsyneladende følte han sig rigtig godt tilpas, men efterhaanden som Kammeraterne blev livligere, begyndte han igen at blive urolig, og det sky og frygt-somme Udtryk prægede atter hans Ansigt. Lund, som i Smug havde passet paa ham, forsøgte at kvikke ham op, uden at det dog lykkedes for ham. Da Ole saa drak sit Glas ud, og med skælvende Hænder begyndte at knappe sin Trøje, lagde Lund sin store Næve paa hans Skulder og sagde:

»Naa, Ole, begynd nu ikke paa det Vrøvl igen, her i vort Lag har Du at sidde støt og rolig, og svinge Dit Bæger som en god Kammerat!«

Ole svarede ikke, men rejste sig og greb efter Stokken.

»Det nytter ikke, Søren, — der er ingen, som kan holde igen paa Ole, naar han ikke selv vil blive. Lad Du ham sejle sin egen Kurs!« raabte Søren Fader, den gamle Sivert Lund, idet han spyttede langt efter Kakkelovnskrogen.

»Du skal ellers have Tak for i Aften, Søren Lund, — og I andre med, for den Sags Skyld, — men nu driver jeg af!« svarede Ole og tog Stokken i Haanden. — Jeg passer dog alligevel ikke ret imellem Jer!« tilføjede han sagte. Og uden yderligere at tage Afsked vendte han Ryggen til og gik. De øvrige sad tavse i nogen Tid og hørte, hvorledes Oles Stok hamrede ned i den frosne Stenbro, medens han hurtigt gik ned ad Gaden hen imod Kirkepladsen.

»Hvor bor Ole nu?« spurgte saa den lille Tømmermand Aller, der var den yngste i Selskabet.

»Henne i Hjertensfrydsgaden,« svarede Søren Lund, — »der har han haft en Gaardstue, siden Konen døde for nogle Aar siden!«

»Var der ikke noget Vrøvl imellem dem, — saadan har jeg da ladet mig fortælle!« sagde en anden.

»Ja, hvad ved jeg, — helt godt levede de vist ikke sammen; men hvem, der havde Skylden, skal jeg lade være usagt, Ole er jo i Grunden meget medgørlig.«

»Fortæl os, hvad det egentlig er, der gør ham saa tosset, Søren, Du kender dog en Del til ham,« bad Tømmermanden.

»Nej, det maa Far hellere klare, han var jo sammen med Ole, da Engelskmændene var her!«

»Ja, fortæl I, Sivert, saa kan Søren imens brygge en ny Bolle, for nu har vi naaet Bunden i denne!«

Sivert Lund stoppede sig en ny Pibe og stak sit Glas ud; og da nu de yngre saa forventningsfulde paa ham, satte han sig mageligt til Rette og fortalte:

»Ser I, det er jo desværre saadan, at i Ægteskabet opdager en af Parterne ofte, at det, der saa ud til at være Guld, ikke var andet end blanktpudset Messing, — skjulte Fejl kommer hyppigt for Dagen og ødelægger den glatte Overflade. Der er vist ikke mange Kvinder, der er blevne saa haardt skuffede som den unge, kønne Margrethe Bagge, — Skipperens Datter — da hun blev gift med Ole; oven i Købet kneb det svært med at faa Lov. Gamle Skipper Bagge havde nok ment, at hans lille Grethe kunde gøre et bedre Valg end en almindelig Konstabel som Ole Jensen. Der var til Eksempel en Søstersøn, han hellere havde set som Datterens Mand, — naa, det kommer jeg til senere. Men en rask Gut var Ole — det Folk da vidste af — og godt nok saa han jo ud, høj og kraftig, altid fiks og brasat op saa det var en hel Fornøjelse!

Det gik ogsaa udmærket til at begynde med. Ole fik af den gamle Skipper nogle Skillinger med Datteren, og alle vidste at fortælle om, hvor godt og lunt de to Unge sad i det. Men saa var det en Aften mellem Jul og Nytaar 1807 — saadan en kold Frostvejsaften som i Aften — at Ole og Grethe sad inde i deres Stue i Leopardlængen. Da gaar Døren pludselig op, og ind kommer en rigtig Vagabond med en af disse Pistoler i Næven. Begge to røg de jo op, men Fyren sigtede med Skyderen paa Ole, og forbandede sig langt bort paa, at hvis han ikke straks fik udleveret, hvad de havde liggende af Penge og lignende, saa skulde han hurtigst muligt smadre deres Hoveder!

Naturligvis blev Grethe forskrækket over al den Redelighed, og stirrede først paa Røveren og saa paa Ole — og da var det, at hendes Beundring for ham fik et ordentligt Grundskud. I Stedet for at forsvare sig stod den store og stærke Mand, der saa ofte havde talt højlydt om sit Mod og sine Kræfter, og rystede af Angst for den Smule Skydevaaben! Hun saa ham falde sammen i Skræk som en ussel Kujon og begynde at famle efter Kommodeskuffen, hvori alle deres Penge laa vel forvaret i en af hendes Strømper.

Hvorledes Grethe saa bar sig ad, ved jeg ikke; men i Løbet af et Øjeblik havde hun drevet Fyren en Gyldenlak med Jord og Potte lige i Synet. Den Medfart kunde han ikke staa for, — med et Smertenshyl smed han Pistolen og greb med begge Hænder op til Ansigtet, helt blændet af Blod og Jord. Hurtigt snappede Grethe saa Skyderen og jagede den sølle Gavtyv ud af Huset, imens hun samtidig purrede hele Gaden med Raab om Hjælp.

»Men hvad Pokker gjorde da Ole? spurgte Tømmermanden.

»Ja, det er netop Sagen, — Ole var rent fra Sans og Samling af Angst; kridhvid i Ansigtet stod han og stirrede fulstændig hjælpeløst, imens Grethe klarede Ærterne!«

»Rask Pige!« udbrød Søren.

»Føj for et Mandfolk da!« raabte Tømmermanden og skyllede sin Foragt ned med en ordentlig Slurk af den varme Punch.

»Det maa ha været en slem Overhaling, Ole bagefter har faaet af Konen!« bemærkede en af de andre.

»Tværtimod,« svarede Sivert, »saavidt mig fortalt, sagde

Grethe aldrig noget til ham om, hvor jammerligt han havde opført sig. Hun bare saa paa ham med et Par Øjne, hvori der laa baade Foragt og Skam. Og hver Gang han siden hen begyndte at lukke Munden op om sine Kræfter og den Slags — for saadan var han — saa behøvede hun kun at sende ham et af de Blikke, for at stoppe hans Kaje. Forresten holdt hun selv sin Mund lukket om den Historie, saa ingen fik noget at vide om, hvor langt Ole var sunket i hendes Agtelse. Ole blev stedse regnet for en rask Gut, og Grethe lod udad til, som om det ogsaa var hendes Mening. — Skænk op i Glasset, Søren, ellers løber jeg tør!¹

Søren Lund fyldte Faderens Glas, og den gamle Orlogsgast fortsatte:

»Naa, saa kom om Sommeren Engelskmandens Overfald. Jeg var dengang Fortopsgast i »Frederiksværn«, der under Kaptajn Gerner laa som Vagtskib ved Helsingør. Vi havde ikke fuld Besætning, og da Rygterne om den engelske Flaaderustning begyndte at svirre, fik vi en Del af Kanonbaadenes Folk ombord. Mellem dem var Ole. Nu var det første Gang, han skulde til at se Fjenden i Øjnene, thi under Træfningen i Kongedybet, hvor jeg var med »Sjælland«, kom han ikke i Ilden, fordi han hørte til Steen Billes¹ Eskadre. Vi blev Vagtskammerater, og da han stadig var flink og en rask Gut til sit Arbejde, saa tog jeg mig lidt af ham. Dengang kendte jeg altsaa ikke Historien om Grethes Gyldenlak. Og hvordan det nu end hang sammen med Oles Mod og Raskhed, saa var der lige godt ikke den Mand ombord, der gjorde sin Gerning villigere og bedre end han. Saadan har han altid været, undtagen naar Skrækken kom over ham.

Naa, saa var det altsaa, at den blev rigtig ulden. Fregatten var gammel, og Størstedelen af Besætningen unge, — mange endda usøvante Folk, som først skulde oplæres. Det var vist ellers Chefens Mening, at han vilde have været til København; men Vinden var sydlig, og saa turde han ikke vente af Frygt for Engelskmændene. Vi lettede derfor Natten mellem den 12. og 13. August, og gik til Søs for at anløbe en eller anden norsk Havn. Næste Nat passerede vi Anholt, men saa ikke noget til Fjenden før den følgende Eftermiddag, da vi fik Øje paa et Par Orlogsmænd, der stadig fulgte efter os. Hen paa Aftenen tabte vi den ene af Sigte, hvorimod den anden halede mere og mere ind paa os, og til Slut naaede den os ved Midnat, saadan en tre Mil tværs af Marstrand. Vi var snart paa det rene med, at det vilde komme til Kamp, for vi kunde jo ikke slippe fra ham. Det var en nydelig Fregat² paa 32 Stykker, langt bedre sejlene end »Frederiksværn«, og jeg blev naturligvis hurtig klar over, at det vilde knibe svært for os at bakke med ham, skønt vi havde nogle Kanoner flere.

Ja, I kender vel ellers nok, hvad der saa skete mellem Engelskmanden og os, men jeg kan for den Sags Skyld godt fortælle videre. — Da han var tværs af os, prajede hans Chef over og forlangte, at vi skulde brase bak, for at han kunde sende et Fartøj ombord; men det blev naturligvis Løgn! Kaptajn Gerner var Karl for sin Hat og prajede tilbage, at det kunde der ikke være Tale om, og at han vilde gøre sin Pligt. Vi havde slaet »Klart Skib«, og det var en Fornøjelse at se, hvor rask vore Folk kom til Slags; — der var ikke en, uden at han var splintrende ond paa Englænderen for hans storsnude Forlangende. Jeg havde min Post i Forre-Mærs og sad der paa Agterkant, saa jeg stadig kunde holde Øje med Ole, der hørte til forreste Kanon om Styrbord. Og sikken Gut at se paa! Han havde trukket Trøjen af og stod med opsmøgede Ærmer lige klar til at tage fat. — Lang mig Fyrtojet, Søren, jeg kan ikke rigtig holde Ild i Snadden, naar jeg skal bruge Munden saa meget!¹

¹ Fader til »Galathea«s Chef, — kendt fra Kampene mod Barbarekerne; Chef for Defensionen i 1807.

² Fregatten »Comus«, Kaptajn Heywood.

Gamle Sivert fik tændt Piben og vedblev saa efter at han havde pustet nogle svære Røgskyer ud:

»Da nu vor Chef fortsatte sin Kurs, holdt Engelskmanden af og sendte os lidt efter Laget lige agter ind. Det var en fæl Mundfuld at tage, for han var knapt paa Pistolskuds Afstand. Kuglerne strøg forefter langs Dækket i »Frederiksværn« og lavede en syndig Ravage; mange af Folkene blev ramt, og uvante, som de var til den Slags Behandling, blev de skrækslagne og hylede af Smerte. Til alt Uheld blev oven i Købet Rat og Styregrejter skudt itu, saa vi havde stort Besvær med at manøvrere. — Naa, da den første Forskrækkelse havde sat sig, var der jo raske Folk nok tilbage, saa at vi hurtigt fik besvaret Ilden. Jeg kiggede efter Ole, men kunde ikke faa Øje paa ham, og da jeg derfor troede, at han var ramt, entrede jeg ned for at se, hvad der var sket. Og der ser jeg det store Menneske sidde under Bakken, gravet lige saa langt ind, han kunde komme, og ryste af Angst! Jeg greb naturligvis fat i ham, men han var lige saa hjælpeløs som en søsyg Skibsdreng, og det var plat umuligt at faa saa meget Liv i ham, at jeg kunde faa ham drevet ud. Mens jeg saa stod der og talte for ham eller truede ham med Klø — skønt jeg da var langt klejnere end han — fik vi et Lag til, og nu blev det først rigtig galt. Takkelagen raslede ned om Ørerne paa os, og mørk Nat var det, — Lygterne paa Batteriet blev slukkede af Røgen fra vore egne Kanoner. Alle Vegne var der en Raaben og Støjen, Skrigen efter Lys og Hysten fra de saarede, saa det var grueligt. Jeg lod nu Ole være og vilde ud for at hjælpe til med at faa lidt Orden i Grejerne; men imens jeg havde staaet der inde, var »Frederiksværn« løbet i Vinden, og netop som jeg kommer ud, faar vi et Lag forind, igen lige paa klods Hold. Det maa man lade Engelskmanden, at han forstod baade at skyde og manøvrere. Det var forfærdeligt at se, — Rejsningen brændte, og Splinter fra Træværket regnede ned over os, Folkene skreg og løb forvirrede omkring, ak ja, — det var en Jammer og en Ødelæggelse, som jeg aldrig har oplevet frygteligere! Men da skulde I have set Ole! Lige paa en Gang udstødte han et Brøl og styrtede ud, idet han skubbede mig til Side. Det var en fuldstændig Forandring, der var foregaaet med ham. Han løb hen til sin Kanon og forsøgte at faa den gjort klar, men inden han naaede dette, tørnede vi sammen med Engelskmanden. De entrede os straks paa Boven, og alle, der kunde, styrtede naturligvis frem for at drive Fjenden tilbage. Der var Ole i Spidsen. Naa, hvor der var Gang i ham! Han slog løs og raabte op som en gal Mand, fuldstændig ligeglad, om han dækkede sig eller ej, — bare slaa løs! Men vi var alligevel for faa, og Engelskmændene myldrede stadig over, saa inden ret længe maatte vi give os. Da havde Ole faaet Benet splintret, og jeg selv laa et Sted ude i Borde med et stygt Hug i venstre Overarm.

En af de engelske Officerer overtog Kommandoen og lod det engelske Flag hejse over vort. Alle vi saarede blev slæbt ned om Læ, men forresten behandlet meget pænt. Der blev saa udbedret, hvad der kunde, paa Rejsning og Takkelage, og da det var klareret, satte vi Sejl og stod sammen med Engelskmanden ned ad Sundet til. Da vi var kommen til Ankers der, blev de døde og vi, der var mere alvorligt saarede, bragt i Land. Resten af Fregattens Besætning fik Valget mellem at gaa i engelsk Tjeneste eller at blive slæbt i Fangenskab, og jeg tror nok, at Størsteparten tog imod det første Tilbud.

Ja, Dreng, — det var Affæren mellem Fregatterne »Frederiksværn« og »Comus«, hvor vi altsaa fik Klø; — ja, det fik vi, der er ikke noget at dække over den Historie! Men forresten har I heller ingen Skade af at høre Sandheden; I ved jo nok, at skal noget frelse Tidsalderen, saa maa det være Synet af dens eget Billede!¹

Sivert tav. Tobaksrøgen hang tæt og tung under det lave Loft, saa han i den svage Belysning daarligt kunde se Ansigtstrykket hos de opmærksomt lyttende Tilhørere.

»Jeg kan da ikke begribe, hvor Ole det ene Øjeblik kunde være en rask Gut, og saa straks efter falde helt sammen!« bemærkede Aller.

»Ja, og saa igen bagefter være en ren Hund til at gaa paa, som Sivert Lund fortalte før!«

»Det var ogsaa det underlige ved ham —« svarede Sivert, — »men nu har Vorherre givet ham den Skavank, og det har været hans Plage hele Livet igennem. Han har selv fortalt mig, at naar han kommer ud for, hvad jeg vil kalde en »ekstraordinær Position«, forstaar I, — jeg mener altsaa saadan rigtig i Bekneb — saa er den gal! Det er ligesom Blodet hamrer og dunker i hans Aarer, han kommer til at ryste over hele Kroppen, og det stikker og skærer i hans Ryg, saa han bøjer sig helt sammen af Smerte. Men saa pludselig gaar det over, og der er ikke Spor i Vejen, — det er blot altid for sent! Og det er jo splintrende galt, for det gælder naturligvis om straks at handle, naar man faar rammet saadan en Overraskelse ud. Det er det, Ole aldrig har været i Stand til, og derfor er han bleven kaldt fejt og krysteragtig, skønt han, naar det var overstaet, har været lige saa rask en Gut, som enhver anden. —

Nu var det uheldigvis saadan i »Frederiksværn«, da Ole havde Skrækken over sig, kom Maanedsløjtnant Bagge og saa hele Skandalen. Ham Bagge, maa I vide, var en Søstersøn til gamle Skipper Bagge, og havde altid haft et godt Øje til Margrethe. Det var nok en svær Skuffelse for ham, da hun tog Ole. Og som alle, der ikke kendte nøjere til det, havde han jo altid tænkt, at Ole var den, han saa ud til at være, saa I kan jo selv regne ud, hvor forbausset han er bleven ved at se Ole i den Forfatning. Men endnu værre var det, at han ikke overværede Oles Kækhed bagefter, for da Takkelagen raslede ned, blev han ramt i Hovedet af en Mærsefaldsblok og slæbt ned om Læ. Da vi saa var sat i Land her paa Kysten, kom

han sammen med Ole og vi andre til at ligge paa Hospital hos en Bondemand i Vedbæk, hvor Englænderne roligt lod os blive, mens de selv stod Syd paa!«

»Hvordan i Alverden kom I saa til København?« afbrød Aller.

»Du kan jo bare holde Kajen lukket og lade mig fortælle« — snerrede den gamle — saa skal Du nok faa hele Historien. Selvfølgelig kunde Løjtnanten og Ole ikke taale hinanden, og efter den Redelighed blev det mange Gange værre. Han ligefrem foragtede Ole og aldrig saa meget som talte et eneste Ord til ham. Naa, han var jo ogsaa vores overordnede, forstaar I, og kunde tale eller lade være, som han havde Lyst til. Da vi nu havde været hos Bonden nogle Dage, var Bagge helt i Orden igen, og det lykkedes ham at slippe klar af Engelskmændene og komme ind i København. Der fortalte han baade Skipper Bagge og Grethe, hvordan Ole havde opført sig — og lagde maaske lidt til — ja, det var en lumpen Streg; men han vilde vel hævne sig, fordi han blev vraget! Hvordan Grethe har taget imod den Besked, ved jeg ikke; men jeg kunde ellers tænke mig, at hun har kastet Fætteren paa Døren, for ærekær var hun, og det maa ha' pint og ærgret hende, at Folk nu vidste Besked med Oles Svaghed. Se, det var altsaa igen en ordentlig Flænge i hendes Forhold til Manden, og det gjorde hende endnu mere bitter og inde-sluttet.

Imidlertid fik Englænderne anbragt Batterier udenfor København, og efter at Byen havde været indesluttet i tre Uger, beskudt og bombarderet, overgav Peymann den til Fjenden. Ole og jeg saa heldigvis ikke noget til al den Bedrøvelighed; vi havde nok at gøre med at faa helet vores Saar; — Ole kappede de Benet af, fordi der var gaaet Koldbrand i det. Vi overværede derfor heller ikke Flaadens Udlevering — Gud være takket, at jeg slap for at se vores gamle, stolte Orlogsmænd staa Sundet ud under

fremmed Flag! Ak ja, det var sørgelige Tider, jeg faar den Dag i Dag Taarer i Øjnene ved Tanken derom!»

Den gamle Mand tav, øjensynlig for bevæget ved denne Opfriskning af sine gamle, triste Minder til at fortsætte Fortællingen. De yngre følte som han og afbrød derfor ikke Stilheden ved Tale eller Spørgsmaal. De drak sagte Glassene ud og røg unødvendigt ivrigt af Piberne, som om de paa den Maade vilde skjule, at der ogsaa i deres Hjerter var anslaaet Streng, der havde vemodig Klang.

Saa meldte det gamle Bornholmerur Midnattens Time med 12 rungende Slag. Da det sidste var hendøet, fortsatte Sivert:

»Naa, det var jo »otte Glas«, — og der er vel i Grunden ikke mere at fortælle om Ole. I ved jo alle, hvordan han nu er: sky, mistænksom og tavs, men paalidelig og pligtro i sin Gerning. Han havde ikke Evne til at vinde Grethes Agtelse tilbage igen, og de to levede saa Livet sammen paa den Maade, at de hver passede sit og kun talte det nødvendigste sammen. Hun var stejl og følte sig saa skuffet i sine Forventninger, at hun aldrig tilgav Ole, at han ikke var, som hun havde tænkt. Og han blev, da han efterhaanden opdagede, at Folk kendte hans Svaghed, ængstelig og usikker; han pralede ikke mere, men indbildte sig, at alle foragtede ham og lo ad ham bag hans Ryg. Det kan maaske være, at mangan anden Mand havde slaaet sig paa Drik, men det gjorde Ole ikke. Han bare gravede sig ind i sig selv og blev til den underlige Fyr, han nu er. Selv da Grethe maatte bort, blev der ingen højtidelig Forsoning eller rørende Afsked — det laa ikke for de to! Hun nikkede blot til ham og sagde: »Farvel,

Ole!« — og han nikkede igen og svarede: »Farvel, Grethe, — og Tak, fordi Du har holdt saa længe ud med mig!« Og saa døde hun. Men maaske har de alligevel begge inderst inde haft en Rest tilbage af Kærligheden fra Ungdommens Dage; — den laa bare godt gemt, og de sparede svært paa den.

Nu humper Ole jo rundt og passer Værftchefens Haver dernede ved Masteværftet paa Gammel-Holm, og det faar han vel Lov til at blive ved med!»

Sivert tav og saa sig omkring.

»Ja, ja«, — fortsatte han saa lidt efter, — »saa gik jo den Juleaften. Men ellers synes jeg, at I er bleven lidt triste i Antrækket. Er det min Ende om Ole, der har gjort det? Jeg tænker nu, at det er med ham, som der staar i Visen!«

Og med sin hæse, lidt rystende Stemme sang gamle Sivert:

»Af store Synder har han ingen, det jeg ved bestemt!
Men de smaa —
Ja, lad gaa —
dem maa vi sikkert haabe, at Vorherre han har glemt!
Godt Humor, Kammerat,
til Malhor vær parat —
Livet vejer ligemeget udi Stille som Dravat!«

Og saa faldt Koret ind:

»Godt Humor, Kammerat,
til Malhor vær parat —
Livet vejer ligemeget udi Stille, som Dravat!«

GUSTAV KRAGH

AARSSKIFTE

SKITSE FRA »DANMARK-EKSPEDITIONEN«.

Der raser en 3 Døgn Storm mellem Jul og Nytaar. Snebygerne farer hvislende, jaget af Stormen, henover Land og Hav, skjuler Skibet i én Hvirvel, slynges som kæmpemæssige Gevandter op omkring Masterne og forsvinder med sydende og kogende Lyde ude i Læ for at give Plads for nye Byger.

Alle Mand, som er hjemme, holder sig indenbords; men her er kun ringe Hygge. Gennem Skylightet, som dog er forsvarligt tættet med Presenninger, daler fine Snekrystaller ustandseligt ned i Messen. Ovenpaa Uhret, som hænger i Karmen, ligger en Snedrive, som aldrig tør, og paa Bordet under det ligger en anden, som maa fjærnes før hvert Maaltid.

Det hvæser og brager i Kakkelovnen, det stønner og hiver i den som i Brystet paa et sygt Kreatur. Røg giver den i Overflod, men ingen Varme. Enhver Mand kravler ind i sit eget, lille Rum og forsøger med en tændt »Primus« at sætte Temperaturen lidt op. Det lykkes ogsaa — oppe under Loftet. Jeg sidder og knagfryser inde i *mit* Hummer som min Nabo i *sit*. Saa tager jeg mig for at maale Temperaturen derinde. Under Loftet faar jeg + 24°, ved mit Sæde paa Puffen ÷ 4, ved Gulvet ÷ 14! Jasaa. — Bevidstheden herom gør det ikke hyggeligere herinde. I Køjen er der bedst at være, og dér har jeg ogsaa tilbragt den meste Tid af de tre Døgn, læsende og skrivende. Kun de daglige Maaltider bryder Ensformigheden.

Tre Døgn. — Men nu har Stormen endelig lagt sig, næsten pludseligt. Det er bleven roligt, stjerneklart Vejr. Jeg ser fra Skibets Fordæk, hvorledes Nymaanens Segl synker bag Harefjeldets mørke Kam, sagte, som et Øje, der lukkes. Et svagt Skær af Dagning skælver i Syd. Og oppe over Masterne, hvor Karlsruognen staar paa Hovedet, pusler et Par smaa Nordlys om hinanden.

To Slæder holder forspændte ved Skibssiden. Nogle formummede Skikkelser med Lygter i Hænderne færdes omkring dem og lægger den sidste Haand paa Surringerne. Hundene hyler af Utaalmodighed efter at komme afsted. Efter de tre Døgn Storm, der har begravet dem i Snedyngerne, saa mange maatte graves ud med Spader, har de nu Trang til at røre Lemmerne. Et kraftigt Kødfoder har sat deres Humør op. Det begynder at trække op til Slagsmaal; af og til slaar et skarpt Glam gennem Luften, efterfulgt af et Hyl.

Saa pludselig lyder der et højt Raab, Lygterne forsvinder ud til Siderne, en Pisk smælder — og som

lige saa mange Djævlae raser de tyve Hunde ud over Isen og forsvinder i det yderste Mørke med de hoppende og skumplende Slæder og deres Last.

Lasten bestaar af et Telt og tre Soveposer, samt tre Mand levende Vægt, der liggende paa Maven klamrer sig fast til Læssene med Fingre og Tær. De tre Mand er Peter Hansen, Henning Bistrup og jeg. Maalet for Rejsen er Hvalrosodden, 45 km et Steds vesterude i Mørket.

— —

Det var den 30te December ved Middagstid. Middag eller Midnat paa denne Aarstid er for Belysningens Vedkommende saa nogenlunde det samme; det var midt i Mørketiden. Anledningen til Turen laa forøvrigt heller ikke i noget almindeligt Ønske hos Deltagerne om at komme paa en Kanetur, men i den Omstændighed, at Hagen og Koefoed, som laa paa Hvalrosodden for at tage Nordlysobservationer, manglede et Kronometer, som vi skulde bringe derind. Brønlund boede hos dem for at gaa paa Jagt — en daarlig Chance i Vintermørket. Men vi tre, som nu drog derind, havde dog ogsaa faaet den Opgave ved et lille Strejftog ind over Lersletten og det tilgrænsende Bakkeland at afsøge Terrænet for Moskusokser, da vort Hundefoder var i kendelig Aftagen.

Da de to Slæder svingede omkring Havnenæsset, og det værste Brøl var gaaet af Farten, var det omsider lykkedes os alle at komme op og sidde paa vor der til indrettede Bagpart; Bistrup og jeg, der delte Køretøj, havde som Kuske forøvrigt kun den Opgave at hænge fast paa Slæden, da vore Hunde af sig selv fulgte Peter Hansen, som var »Forkører«. I det graa Tusmørke kunde vi lige ane hans Slæde som et lidet mørkt Punkt forude.

Vejret var stille med bare 28° Kulde. Men at sidde stille paa en Slæde i 5—6 Timer *kan* blive koldt, selv om man er saa godt klædt paa som vi. Den mindste Smule Luftning trænger isnende ind overalt gennem smaa Aabninger i Tøjet og rammer de saarbare Punkter. Man fryser paa Armene, ned ad Ryggen, paa Laarene og særlig paa Underlivet. Er man paa en Eskimoslæde kan man altid, selv i stærk Fart, hoppe af en Gang imellem og løbe sig til Varme, hængende ved Opstanderne med den ene Haand. Men Bistrup og jeg benyttede en »Nansen-Slæde«, uden Opstandere, og var afskaaret fra den Form for Motion. Vi var godt forfrosne, da vi ved 5-Tiden om Eftermiddagen naaede

vort Maal — eller troede at have naaet det. Peter havde i Mørket taget fejl Bestik, og vi havnede i en lille Bugt Nord for Hvalrosodden. Fejltagelsen viste sig hurtigt ved den Opdagelse, at vi kørte paa Ferskis; vi vidste da, at vi var ud for Lakseelvns Munding, og vi holdt nu ret sydlig Kurs. Et Øjeblik senere dukkede der et Telt op foran os i Mørket. — —

Alle tre Mand derinde laa og sov. De »tog en Observation i Soveposen,« som vi sagde. Men der kom snart Liv i dem, da det viste sig, at der var kommen Fremmede. Og mens vi rejste vort Telt under de flakkende Nordlys, kogte og boblede snart en Grydefuld dampende Havregrød ovre hos vore Naboer. Vi fodrede vore Hunde, satte Grøden tillivs og gik i Poserne.

Fire Timer senere, Kl. 10 om Aftenen, gik vi da ud paa vor »Jagtekspedition«. Brønlund meddelte os paa Forhaand, at han i den Tid, de havde været herinde, endnu intet Spor havde truffet af stort Vildt. At gaa ud for at søge efter Moskusokser i Mørke paa saadanne Steder, hvor man har vanskeligt ved at finde dem ved Dagslys — fordi der ingen plejede at være — det er jo sin Sag. Men vi foretog denne Spadseretur for at kunne sige, at vi *havde* gjort vores Pligt.

Jeg har aldrig før skudt til en Ko, og kom heller ikke til det ved denne Lejlighed. Jeg har ingen Ambitioner i den Retning. Himlen var bleven overtrukket af et graat Slør, som fuldstændig udviskede alt, hvad der laa udenfor 100 Meters Afstand. Da vi i 5—6 Timer havde stolpret rundt i Omegnen og set en Moskusokse i hver eneste Kampesten, vi var ved at falde over, traskede vi dødtrette tilbage til Teltene. Vore Kamerater havde endnu ingen Brug faaet for Kronometret, da Himlen stadig var overtrukket; saa Observationerne fortsattes indtil videre i Soveposerne.

Jeg vaagner efter en lang Søvn, stryger en Tændstik og ser paa mit Uhr. Det viser 7 — og det maa vel være om Morgenen. Det er altsaa i Dag den 31te December, den sidste Dag i det gamle Aar. Med Morgendagen begynder det nye Aar, 1907, — det, som skal blive afgørende for Ekspeditionens Skæbne. Rummer det Opfyldelsen af vore Ønsker og Forhaabninger, Virkeliggørelsen af alle vore store Planer? Eller skal vi lide Nederlag, som saa mange før os? Ingen kan forudsige det; men ét ved vi: det bliver »do or die!« —

Her er saa mørkt og stille i Teltet. Jeg hører mine Rejsfællers dybe, rolige Aandedrag, og ovre fra det andet Telt lyder af og til en sagte Puslen. De er nok ved at tørne ud for at tage fat paa Dagens Gærning. Jeg lister mig hen til vor Teltaabning og ser ud; ja rigtigt, der brænder et Lys derovre, af og til ser jeg Skygger glide over Teltdugen.

Jeg gaar udenfor. Vejret er klaret op; Luften er kølig og flimrende af Lys, den virker paa mig som rislende Vand. Fra Nordlys og fra den tynde Maane falder Lyset blødt over Sneen og de sovende Hunde. Fra hver af Hundene stiger en lille, fin Dampøjle

i Vejret; det er deres Aande, og den staar næsten lodret over dem i den stille Luft. En Hund rejser sig og kommer hen til mig; den støder til mig med Næsen, tørrer Sønnen af Øjnene mod mine Bukser og logrer saa smaat. Saa sætter den sig ved Siden af mig og giver sig til at stirre ud over Havisen, hele Tiden i en bestemt Retning. Siden kommer der et Par til; de svanser ogsaa for mig og giver sig saa til at kigge i samme Retning som den første.

Stille — stille! Kan jeg høre Nordlysene hviske? Eller er der en Storm etsteds milehøjt oppe, er det dens Susen, jeg aner? Se, deroppe i Zenith staar Karlsvognen — og der Venus, og Saturn. De glimrer og blinker, og uden at skjule dem glider Nordlysens Floder hen over dem fra Øst til Vest. Men vidt under den vældige Himmel ligger den tavse, stivfrosne Jord, stille og død. Vore to smaa Teltets Beboere og et Par Hunde er alt det Liv, her findes. Faa Mile herfra er en anden lille Klump Mennesker samlede, vore Kamerater paa Skibet. Nu glider det gamle Aar bort over os; og paa dets sidste Dag vil vi alle tænke det samme: hvad vil det nye, kommende Aar bringe os. Og ét til vil vi tænke: nu er vi et Aar nærmere ved Hjemkomsten — ja, maaske!

Do or die! — Bliver det én af Delene eller dem begge?

On voudrait revenir à la page ou l'on aime,
et la page ou l'on meurt est déjà sous nos doigts

Men da jeg atter ligger inde i det mørke Telt, bag mine sovende Kamerater, hører jeg pludselig Toner — først et Par prøvende Akkorder, saa bliver det til en Melodi, en trestemmig Sang. Det er vore tre Fæller i Naboteltet, som synger. Stille bæres Tonerne herover til os; nu hører jeg Ordene; det er, som om det hviskes langt borte fra:

»Der er et yndigt Land,
det staar med brede Bøge«

Det ene Vers følger det andet. Jeg glemmer alt omkring mig. Venners og Veninders Ansigter drager forbi mig, jeg ser deres Øjne, føler deres Haandtryk. Og min Længsel bliver pludselig saa stærk, at jeg næsten ikke kan bære den.

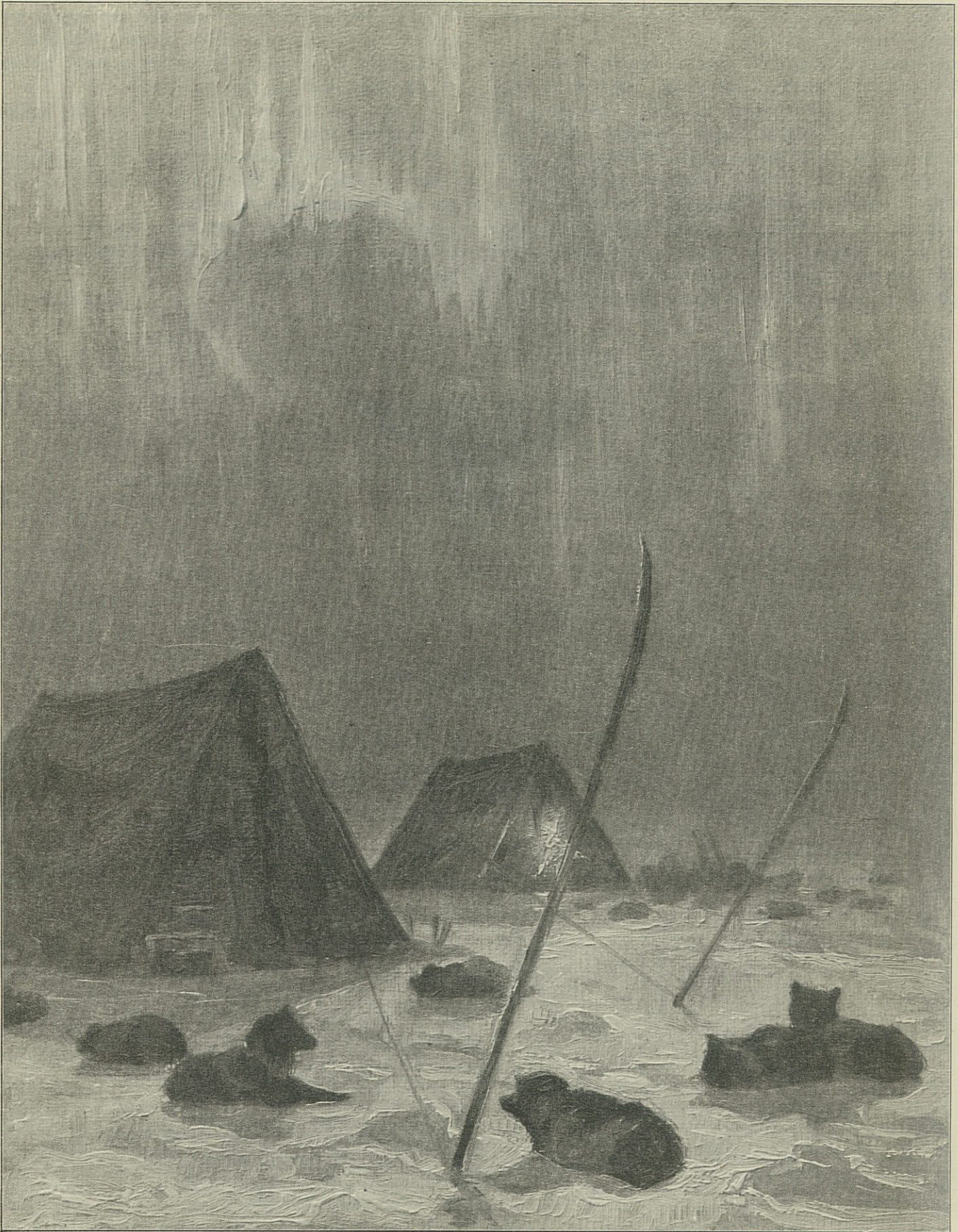
Da Sangen er forbi kan jeg mærke, at mine Side-mænd i Teltet er vaagne. Jeg stryger paany en Tændstik, men fortryder det straks.

De laa begge halvt ude af Posen, ligesom jeg selv; støttende paa den ene Albu lyttede de endnu, som om Sangen skulde fortsættes. Jeg saå paa deres Ansigter — og vendte mig bort. Saa hørte jeg Peter sige, ganske stille hen for sig selv:

»Det er kønt!«

Vi andre kunde intet Svar finde. Og det var ogsaa overflødig; der var intet at tilføje.

— Lidt efter kom en Lygte ind gennem Teltaabningen, efterfulgt af Brønlunds smilende Ansigt. Han

kom for at invitere paa Festmaaltid forinden vor Hjemrejse. Vi maatte ikke bære Julen ud.

Faa Minutter senere sad vi seks Mand paa vore sammenrullede Soveposer i det gæstfri Telt, rundt om den hvæsende Primus, hvorpaa en mægtig Gryde kogte. Dens Indhold vekslede fire Gange. Spisesedlen stod paa Ærtepølse, Fars med Brunkaal, Lobescoves og Kødboller. Der lugtede aldeles himmelsk. Luften var saa velsignet tyk af Mados og Em, saa vi næppe kunde skimte hinanden. Primus udsendte en lillig Varme, som fik os til at svede behageligt. Saa bandt vi omhyggeligt til for Teltdøren, at Luften ikke skulde slippe ud og gaa tilspilde, og gav os ikast med Maden. Snart skinnede vore Ansigter omkap med Primus, og Luften genlød af Bliktallerkners Klang og Tænders Gnidsel.

Og rundt om Teltet sloges vore velfodrede Hunde. Siden skyllede vi efter med en halv Pot Kaffe pr. Mand og stak en frisk Pibe an, som var stoppet med kulsort Cavendish. Da rejste Hagen, Brønlund og Koefoed sig op og sang: »Jyden han æ stærk aa sej,« — saa Teltet stod paa fire røde Pæle!

— Først sent tog vi Afsked. Den var ikke højtidelig, vi skulde snart mødes igen om Bord

Vi tog hinanden i Haanden og sagde: Glædeligt Nytaar!

Men vi vidste ikke da, at det var sidste Gang, Hagen og Brønlund hørte disse Ord.

Aaret efter havde de fulgt Mylius-Erichsen helt ind i det store, underlige Revier, hvorfra ingen Jæger nogensinde vender tilbage

ACHTON FRIIS

MR. JOHNSON

Det er lige saa godt at sige det med det samme, der er ikke meget *Roman* i denne Historie — om det i det Hele kan gaa an at kalde det en Historie. Og med Jul har den heller ikke en hel Del at gøre. Men der er dog den Undskyldning, at det Bekendtskab, hvorom det drejer sig, faktisk havde sit Udspring en Juleaften.

Det var i et *Boarding-house* paa Chicagos Vestside, i en af Tværgaderne til West Indiana street, langt ude, hvor der dengang endnu var Træfortov og en hel Del baade faldefærdige og helt statelige Træhuse tilbage. Det er sagtens helt anderledes nu, for det er en skrækkelig Masse Aar siden. Et meget pænt Hus, hvor en broget Flok af Mandspersoner fra forskellige Egne af Jordkloden kunde faa *board and lodging* for fra 5 til 8 Dollars om Ugen, solid og hæderlig Kost med en Tilsætning af den solide fyenske Grund, hvorfra Indehaveren, Mr. Nelson, havde sit Udspring, til den amerikanske Monotoni af *oyster stew*, *veal cutlets* og andre kulinariske Misgærninger.

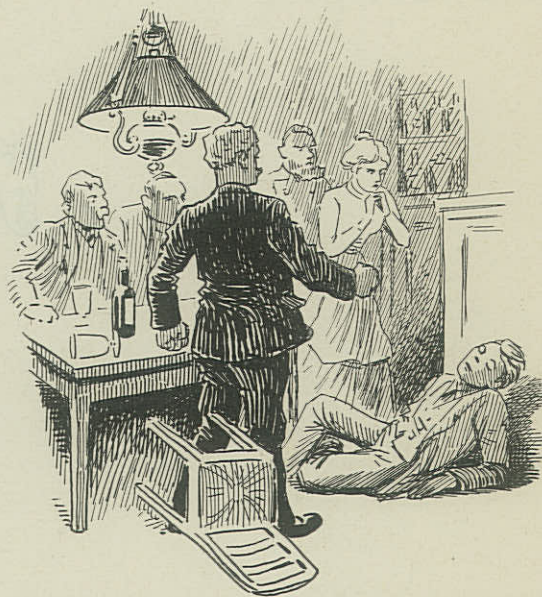
Selskabet var blandet, men ikke videre spændende. Der var »Apotekerens«, som ernærede sig ærlig og redeligt ved en Postordre-Forretning med Patentmedicin og mystiske Pulvere paa de intetanende Farmere ude i Jowa og Dakotah; »Rubbermanden«, der var Bogholder i en Galoscheforretning »down town«; Livsforsikringsagenten, som ekscellerede i Lintøj med kulørte Blomstermønstre, — og flere andre Herrer af det jævne Vestside-Aristokrati. Efteraar og Foraar fik Selskabet gerne sin egen Farve ved en Sværm af skandinaviske Sømænd fra Skibene paa Indsøen — i November gerne for Hjemgaaende til det gamle Land efter Afmønstring og Oplægning, naar Skonnerterne laa afriggede og uddøde med lange tynde Pælemaster i den sorte *Chicagoriver*, og i Maj, naar de vendte tilbage for at lægge ud paa en Frisk. En Skare *Johnson'er* — danske, svenske og norske Jensen'er eller Jansen'er eller Johansen'er — med tykke, strittende Overskæg, vandblaa Øjne og som oftest ganske tvangfri Opræden. Mange af dem flinke og raske Folk forresten, — ogsaa rigtige Sømænd. For selv om det kan være ensformigt nok at slæbe Tømmer ned fra Pladserne i Michigan, sætter Søen, der egentlig er et særdeles uelskværdigt Stykke Ferskvand, sine Folk ret kraftigt paa Prøve. Selv i Solskin har den næppe et Smil, men ligger som en uhyre, dorsk blegblaa Væg. Og i Oprør er den noget af det ondeste, man kan se i Verden. Der kan staa et Himmelhav, en hæsleg Sø, og Vejret kan komme ganske overhændigt. Det skal ikke genere Søen at smide en Skonnert over Breckwateren udenfor Chicago. Jeg har ikke set det, men det hørte til de faste Historier i vore Sømandsperioder.

Min specielle Johnson var dansk og en rigtig Saltvandsmatros, der af en eller anden tilfældig Byge var drevn ind her paa Ferskvandsomraadet. Han var bleven hængende her i Efteraaret, Pengebeholdningen havde nok ikke været til Hjemrejse. I Begyndelsen af Vinteren havde han haft en mindre vellugtende *job* i en af Tørdokkerne; hvor de gik og skrabadet Chicagomudder af Fartøjerne, senere

havde han faaet en Halvdagsplads som *janitor* — »Gaardmand« svarer det vist nærmest til paa Københavnsk — og var allright.

Da vore Spisetider ikke faldt sammen, og han havde sin Plads ved det lidt mere demokratiske Sømandsbord, havde jeg egentlig aldrig talt noget videre med ham før denne Juleaften, da Kalkunen og Hjemlandsstemningen rystede den tilbageværende Befolkning, — »de hjemløse«, de uden Privat-Invitation — sammen, og Gammellands-Punchen smeltede al Forbeholdenhed. Beslægtede maritime Interesser førte Johnson og undertegnede sammen, han betroede mig sit *vita*, sin jævne Livsroman, der havde sit Udspring paa Bornholm, og som med en Stranding, en enkelt Rømning og et aldrig gennemført Forsæt om at tage Styrmandseksamen ikke skilte sig væsentlig fra en dansk Sømands sædvanlige. Endvidere betroede han mig, at han fandt, at »Apotekerens« var en værre Herre, en *dude*, som havde bedre af at passe sin egen business o. s. v. En Opfattelse, som ganske utvivlsomt var dikteret af den farmaceutiske Ynglings vedholdende og energiske Gøren-Kur til vor Værts 17—18-aarige Datter, den lyslokkede og lidt kokette Miss Annie, i hvem Johnson aabenbart ogsaa var temmelig kraftigt *stuck*. Jeg havde engang været Vidne til et Afslag fra Missens Side paa en Teaterinvitation — en Afvisning, der havde gjort et saa meget pinligere Indtryk paa Mr. Johnson, som ung Annie samme Aften var gaaet med Farmaceuten til Koncert i Turner Hall paa Milwaukee Avenue.

Hvordan det nu gik til denne Juleaften, véd jeg ikke rigtig, men Apotekerens Drilleri overfor Johnson maa have udartet, og det var saa uheldigt, at Miss Annie ikke var fri for at applaudere de farmaceutiske Vittigheder en Kende.

Og da Rompunsch i Chicago ikke er en synderlig mere sart Drik end i det gamle Land, gik det hverken værre eller bedre, end at Johnsons ene Sømandsnæve pludselig kom i en saa kraftig Berøring med Apotekerens ene Øje, at han faldt bagover, slog Nakken tilblods og besvimed. Det kunde formentlig altsammen være ordnet med en vaad Svamp og i Mindelighed, men da Galoschemanden i

Emsighed eller Nervøsitet aabnede Døren og tilkaldte Gadebetjenten, og Johnson i sin Ubeherskethed kaldte den bestjærnede Mr. Mike for *son of a gun* (eller var det endog en Nuance kraftigere?), maatte han afslutte sin Juleaften paa North Avenue Politistation. Medens Annie græd og meddelte den blege Apoteker, at han var *aggravating* og *silly* og meget andet kedeligt.

Saa gik der Aar — mange Aar, i hvilke jeg nu næppe havde skænket Johnson eller Miss Annie en eneste Tanke.

Indtil en Vinteraften for nogle Aar siden. Vi kunde jo godt sige, at det ogsaa var en Juleaften, men det var det nu ikke. For Hjemgaaende en Lørdag Aften fra et Forretningsbesøg paa en af Broerne kom jeg i Tanke om, at jeg vist var udgaaet for Cigarer, og at der vilde være lukket, inden jeg kunde naa ind til Byen, hvorfor jeg tyede ind i en lille Tobakshop for at søge at dække Mangelen. Det slog mig straks, at Udstyret var tillæmpet efter amerikansk Smag, og at ogsaa Manden bag Disken havde Præg

at »Staterne« derovre. Og da vi havde forhandlet lidt om Urterne, og ingen syntes mig rigtig tillidvækkende, faldt det mig ind at stikke en lille amerikansk Føler ud, idet jeg sagde: »*Ain't you got any better . . .*«

Manden reagerede øjeblikkelig med et: »*You bet . . .*« og vilde til at hale nogle flere Kasser frem, men i det samme sagde han: »*Men er det ikke Mr. . . .?*«

Jo, det var det, og Cigarmanden afslørede sig nu som

Johnson fra hin Juleaften i Chicago. Og der var ikke andet for, jeg maatte ind i Bagstuen og til en Cock-tail (Kentucky Sour Mash *har* man da, sagde Johnson) høre om nogle af de Bugter, hans Kurs havde slaaet, inden han var gaaet i Land for godt og havde drejet den under som Cigar- og Tobakshandler.

»Man egnede sig jo alligevel ikke mere rigtig for Søen,« sagde Johnson og holdt sin ene Haand i Vejret. Der manglede to Fingre paa den.

»Dem har jeg ofret for Uncle Sam«, fortalte Johnson. »Men han har betalt for det *fair and square*. Ser De, jeg sejlede endnu derovre, da Krigen kom med Spanierne, og saa lod jeg mig tage til Marinen. Jeg kom ombord i »Olympia«, som gamle Dewey jo havde sit Flag hejst i; Chefen hed ellers Captain Gridley. Og vi kom jo hurtigt lige midt ud i det Tykke af det. Vi skulde ind og have fat paa Spanierne i Manilla-Bugten om Natten, det gik paa en Snor altsammen, vi holdt lige ind — blændede ned naturligvis — uden at rekognoscere eller noget; den Gamle maa have vidst god Besked, og et Par Filipino-Lodser havde vi jo sikret os i al Hemmelighed. Jeg tror, at vi kunde være kommen lige ind paa Lemmerne af dem og have taget dem levende ligefrem, om der ikke var gaaet Ild i Soden i Skorstenen paa et af vore Skibe, »Mc. Culloch« hed den, den var den sidste i vores Linje. Saa vaagnede Spaniarderne og de begyndte at skyde fra et Batteri paa et Skær, der hed El Fraile, saa vidt jeg husker. Saa fik vi det jo. Men de skød skidt, og da vi havde deres Ild at sigte efter og det blev lidt lyst, dængede vi dem. Der var et af deres Skibe forresten — det var Admiralsens, »Reina Cristina« hed det — det forsøgte at ramme os ned, men det var det værste, det kunde have gjort, for saa fik det hele Ilden ind over sig, og da det vendte for at gaa ind igen, fik det en 8 Tommers Granat fra os lige agter ind, som næsten raserede det, saa at Admiralen maatte gaa over i et andet Skib. Vi ligefrem smadrede dem allesammen, det ene efter det andet. Naturligvis *var* vi de stærkeste, men det var alligevel godt gjort af Dewey. Men mig kostede det altsaa to Fingre, — det var en Splint. Og Betaling har jeg faaet for det, — *no complaint*.«

— »Men Miss Annie«, afbrød jeg Johnson i Slagmaleriet, »er det ikke . . .« Jeg pegede op paa et stort indrammet Fotografi af et Brudepar.

»Right you are«, sagde Johnson. »Naa, De har ikke glemt hende! Og Farmacutten; ham gik jeg til Luvart af lige fra den Juleaften, da mine Fingre — dengang havde jeg dem jo allesammen — kom til at røre lidt ved hans Ansigtstjæs. Men tag nu en drink til og smag paa Cigarerne. Saa kommer *the old woman*, hun er bare et Løb i Byen, og hun vil være mægtig glad ved at se Dem.«

H. BOESGAARD

GRINDEDRAB

Det var paa Dagvagten; — alt var idel Travlhed om Bord i *Hejmdal*, hvor Pøse, Koste og Levangere dansede rundt i Oceaner af Sæbevand og Skyllvand, da et Rygte, nogle faa Ord, der gik fra Mand til Mand, pludselig bragte en hidtil ukendt Standsning i Arbejdet, ja, fik selvste Næstkommanderende til at glemme, at Morgenrengøringen egentlig er den vigtigste Ting i en »man-of-war«. — »Grind! Der er Grind i Farvandet«!

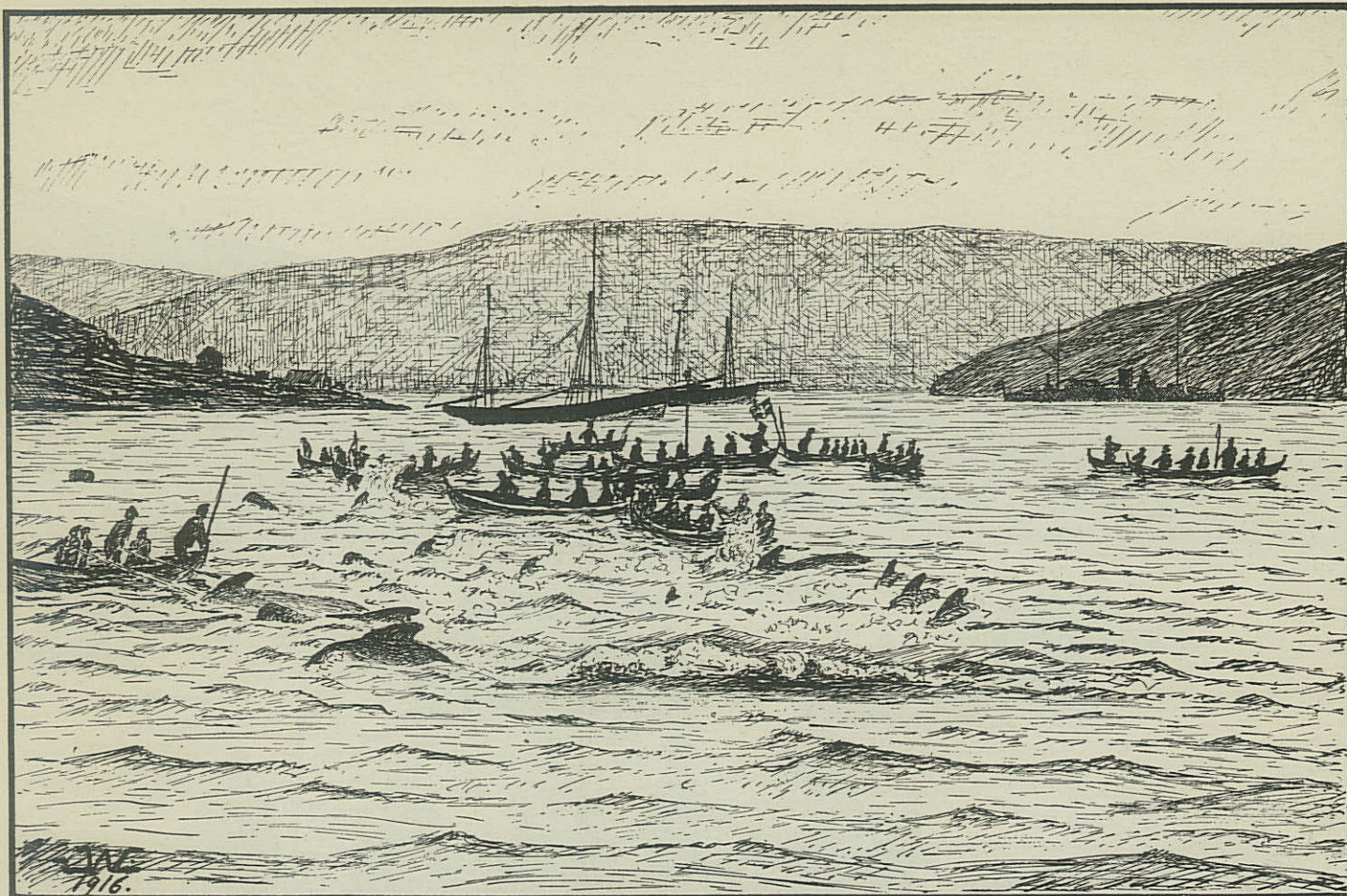
Hurtigt blev Ankret lettet, og snart efter var *Hejmdal* paa Jagtpladsen, hvor en Mængde lette Baade, trukne af 16 kraftige Færingearme, roede rundt omkring Grinden for at jage den ind i Bunden af en eller anden Vig, hvorfra den ikke kunde slippe væk, naar Drabet begyndte.

Prustende og stønnende svømmede Flokken af Sted, store, klodsede Dyr, der stak sorte, glinsende Hoveder op over Overfladen for at faa lidt frisk Luft og saa atter at forsvinde i de blygraa Bølger. Vor »kendte Mand« *Christian*, der ved den blotte Tanke om en lille, lækker Grindebøf var kommet ud af sine sædvanlige Folder; fik [at vide af en af Baadene, at der længere ude paa Fjorden laa en større Flok, som der endnu ikke var Fartøjer nok til at jage. Saa dampede Hejmdal

derud og fik snart Øje paa Dyrene, der var bevogtede af en enkelt Baad.

»Kadetterne falder paa Fartøjerne!« Aldrig — hverken tidligere eller senere, er jeg overbevist om, — er Kadetterne »faldet« hurtigere paa Fartøjet, end vi gjorde den Dag. Vi sloges om at komme først ned ad »Drengene« og ud paa den spændende Jagt.

Først forsøgte vi at drive Flokken til en Plads, der hed Midvaag, men da det var gaet godt et Stykke Vej, og det lod til, at de dumme Dyr godvilligt vilde lade sig drive til »Slagtebanken«, forsvandt de allesammen paa en Gang. Væk var de, og medens vi sad spændte og ivrigt spejdende efter deres sorte Rygfinner, lyttende efter den allerede nu saa kendte Prusten og Snøften, klare til at ro væk, svømmede Bæsterne nok saa roligt under *Hejmdal* og kom op et Par Kvartmil borte — i den forkerte Retning. Trods nogle tapre »Midvaageres« energiske Protest blev det da besluttet at drive Flokken ind til Kvivig, Pladsen, hvortil den først opdagede Flok var blevet lokket ind. Det var en lang Rotur, men Spændingen fik Kræfterne til at vokse, og vi roede og roede, naar Grinden var i Overfladen, og laa musestille, naar den var væk — forsvundet i Havets uudgrunde-

lige Dyb. »Hvor kommer de mon nu op?« Pludselig var de der — lige ved Siden af os dukkede glinsende, sorte Kroppe op, der prusted og snøftede og forsvandt for at give Plads til flere lufttrængende Kammerater.

Vi var lige ved at blive blodtørstige, lige ved at ville stikke, dræbe disse plumpe, dødsdømte Dyr, men vi beherskede os, ellers havde det hele været ødelagt, thi godvilligt lader selv en Grind sig ikke slaa ihjel, og hele Atlanterhavet laa aabent for dem, og der kunde de antageligt nok have fundet sig et sikkert Skjulested. Endelig fik vi da hele Flokken lokket ind til Kvivig, hvor den blev modtaget med stor, men tavs Glæde af den allerede tidligere ankomne Skare af Grinder og Færinges.

Den første Del af Slagplanen var lykkeligt fuldført, da et lidt for ivrigt Fartøj nær havde ødelagt det Hele ved at ro midt ind i Flokken, hvad denne blev meget fornærmet over og drejede af — ud mod det store, aabne Hav. Den naaede dog ikke saa langt og var snart efter i Fælden igen, hvorefter Kadetterne gik om Bord i Hejmdal og skaffede med glubende Appetit.

Imidlertid blev alle Grinderne drevet ind til Vestmannhavn, ind i en lille Vig, som saa blev spærret med et Par Net, for at Flokken ikke i Nattens Løb skulde faa Lyst til at gøre sig usynlig. Solen gik til Ro bag Vestmannhavns nøgne Klipper, det blev Nat, og jeg havde Hundevagt, hvad der ikke var særlig oplivende efter en hel Dags Rotur. Inde fra Nettet hørtes Grindernes Plasken og Prusten. Der var Fest i Land.

Grindefangerne holdt Gilde før Slaget. Man kunde høre dem synge og danse — man kan nemlig paa lang, lang Afstand høre Færinges danse. — Det var Grindevisen, de sang: »Raske Drenges Grinder dræbe, det er vor Lyst«. — Men kraftigere end alt andet buldrede et Vandfald i Vigens Bund, Elvenes evige, monotone Sang.

Morgenen oprandt; blodigrød tittede Solen op over de østlige Fjelde og fandt Grinderne svømmende rundt i Nettet uden at ane noget om de onde Anslag, der var lagt op imod dem. Kl. 9 blev der gjort klar til Grindefangst. Knive, Spyd og andre Mordinstrumenter blev slebne og hvæssede.

Saa begyndte Drabet. Talrige Baade omringede Grinderne, og langsomt, ganske langsomt, blev de forvildede Dyr drevet ind mod et indre Net, hvor de skulde dræbes. Folk i Land var allerede i Færd med at lukke Nettet, da Hidsigheden løb af med de gæve Jægere, saa de begyndte Offensiven for tidligt og hujende og skrigende stak efter Hvalerne med det smukke Resultat, at hele Flokken gjorde omkring og jog tilbage i rasende Fart, trodsende den Regn af Knive og Sten, som Færinges slyngede imod dem. Nogle af Hvalerne blev fanget af Nettet Masker og blev et let Bytte. De kæmpede trodsigt for at komme fri, de bed og sled i det stærke Net, men det hjalp ikke. De maatte af med Livet. — Allerede farvedes Vandet af en bleg, gyldenrød Farve, og man kunde lugte den ramme Blodstank, men det syntes kun at ophidse Jægerne.

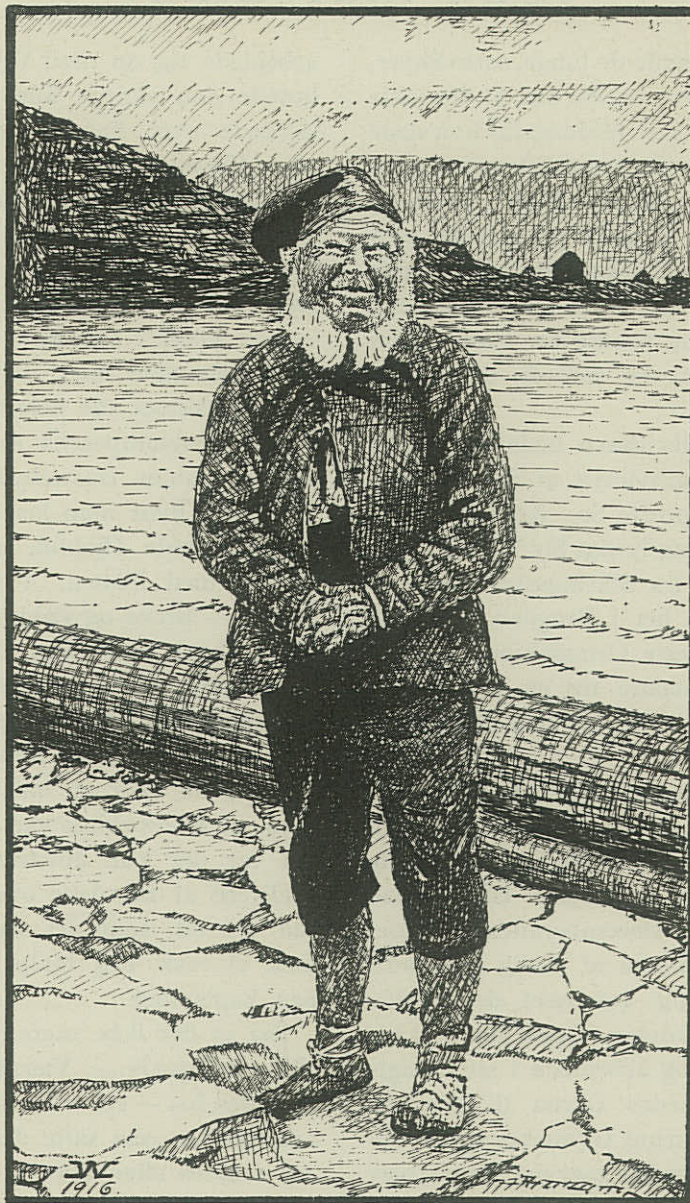
De blev vildere og vildere, jo flere de dræbte og flænsede ihjel.

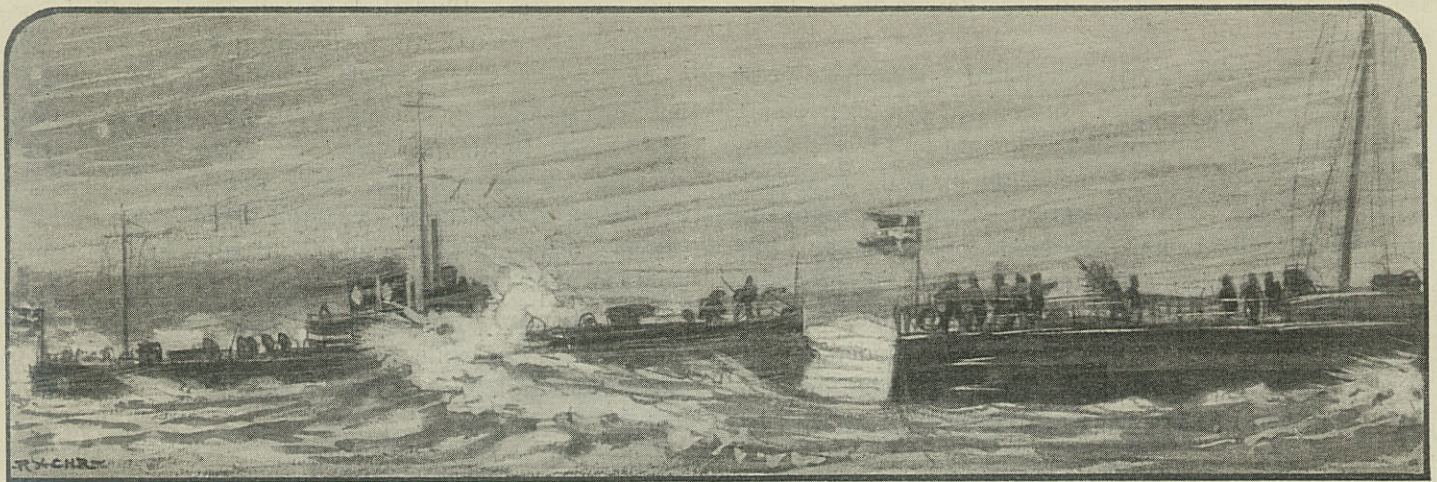
Hist og her piskede en haardtsaaret Hval Vandet til Skum i afmægtigt Raseri. Snart var den over, snart under Vandet, og hver Gang, den kom op i Overfladen, sprøjtede det varme Blod meterhøjt op af de dybe Saar i Ryg og Sider. Størstedelen af Hvalerne svømmede omkring udenfor Nettet prustende og snøftende i det blodigrøde Vand, mens Folkene i Baadene rasende huggede ind paa dem, stak efter dem med lange, bredbladede Spyd, hev store Kroge dybt ind i Kødet paa de ulykkelige Dyr, der stumme maatte finde sig i de frygtelige Lidelser, til en barmhjertig Kniv flænsede Halsen

over paa dem. Pludseligt jog en Baad af Sted i rasende Fart. Den havde lige harpuneret en Hval, som i sin sviende Smerte med Spydet dinglede i Ryggen jog ind mellem Hvaler og Fartøjer. Det saa ret farligt ud, og havde der været en anden Baad i Vejen, var den bleven splintret. Men der kom intet Fartøj for Boven af den Baad, der holdt ufrivillig »Fuldkraftsprøve«, og Drabet gik videre, til alle Grunderne var slagtede, hvad der tog flere Dage.

Men da var »Hejmdal« forlængst paa Vej mod Sydens varme, smilende Lande. Om Bord var der stort Gilde paa en fed og lækker Grind, som — næsten — smagte fortrinligt.

KAY JUNGENSEN.

JUL I VAGTSKIBET

Alerede fra tidlig Morgen havde de tunge, sorte Skyer, der hang over København, varslet om, at der vilde falde Sne i Løbet af Dagen. Ved Middagstid hvirvlede Sneen gennem Gaderne, og da Folk om Eftermiddagen, indpakkede fra Top til Taa i varme Klæder, stred sig frem imod Sneen undervejs til Kirken, saa de med Tilfredshed, at Sneen var ved at lægge et hvidt Tæppe over alle Tagene: »Gud ske Lov, at vi endelig engang faar en hvid Jul,« sagde de og sendte en Tanke hjem til de hyggelige, varme Stuer, der ventede dem, naar de kom hjem igen. —

Et Par Mil sønden for København nede i Drogden laa et lille Skib til Ankers, omhvirvlet af Sneen og kastet frem og tilbage af den oprørte Sø. Agterude smeldede det røde og hvide Splitflag lystigt for Vinden. Det var det danske Vagtskib, der fra Sikringsstyrkens Formering havde ligget paa Post her i Drogden. Medens under fredelige Forhold de fleste Orlogsskibe kan ligge trygt i Havn ved Juletid, maatte nu en stor Del af dem rundt i vore Farvande blive ude paa deres Post til Værn for vor Neutralitet.

Men ogsaa om Bord i Orlogsskibene gør man Forberedelser til at fejre Julen saa festligt som muligt. Nede paa Banjerne paa det heromtalt Vagtskib lagde Folkene denne Juleaftensdag den sidste Haand paa Værket. De havde de lange Decemberaftener siddet og klippet ud og klistret sammen al mulig Julestads. — Nu manglede kun een Ting: Juletræet, der skulde komme med Postbaaden fra Dragør. Oppe paa Dækket i Kabyshuset stod Kokken og arbejdede i sit Ansigts Sved. Engang imellem aabnedes Døren til Dækket, saa Snefnuggene dansede omkring Gryderne og en Sømand stak Hovedet ind: »Hvordan gaar det, Kok,« blev der spurgt. I Anledning af Juleaften skulde der være Ekstraration, og i Aar var der endogsaa kommet Gaasesteg paa Menuen.

Omtrent ved 3-Tiden præjede Udkiggen: Torpedobaad til Borde, og et Sted ude i Snehvirvlen kunde man se en sort Plet, der hurtigt voksede og tog Form. — Nu kunde man tydelig se, at det var en Torpedobaad, der

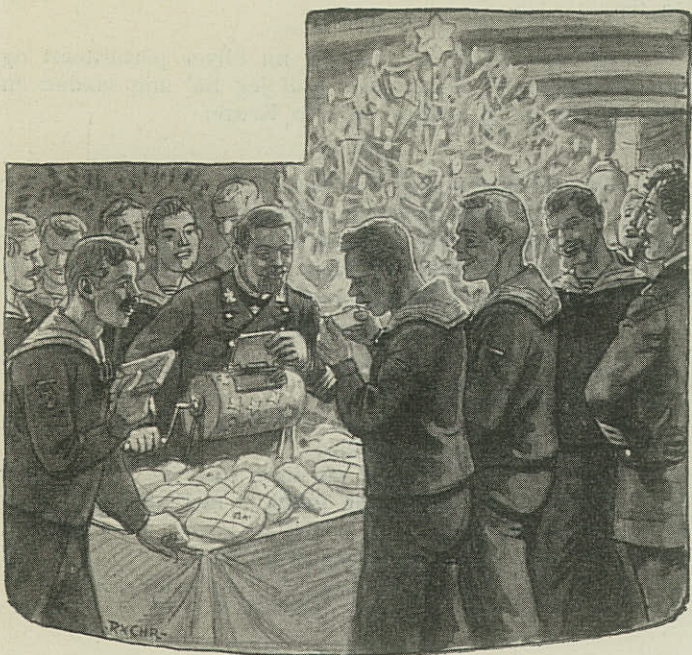
arbejdede sig op mod Vejr og Sø. — I det ene Øjeblik borede den skarpe Stævn sig ned i en svær Sø, der skyllede over Baaden og sendte et iskoldt Styrtebad over Hovedet paa Chefen og Rorgængerens oppe paa Kommandobroen, og i næste Øjeblik løftede den sig helt op over Søen og rystede Vandet af sig som en vaad Hund. Fra Vagtskibet blev et Bjærgemær, med Fortøjningstrossen stukket paa, firet agterud. Et Par Mand — helt klædt i Olietøj — fiskede Bjærgemærset op paa Torpedobaaden med en Hage og gjorde Trossen fast. Paa Vagtskibet var hele Mandskabet paa Dækket. Ligesom Postdamperens Ankomst er Dagens Hovedbegivenhed i smaa Havnebyer, saaledes var det ogsaa her om Bord, hvor man laa 3 Uger ude af Gangen, Dagens interessanteste Øjeblik, naar Torpedobaaden kom fra Dragør med Posten. I Dag var det tilmed hele Juleposten — Breve og Pakker fra dem derhjemme, man nu skulde have over. Paa Grund af den svære Sø maatte hver Genstand hales over ved Hjælp af en Kasteende. Af rappe, men dog forsigtige Hænder — thi det gjaldt jo om, at intet blev dyppet i Vandet — blev saa alle Sagerne en efter en halet hjem. Med Tilfredshed saa man, at Brevsækken var flere Gange tykkere end ellers. Nu var der kun Juletræet tilbage. Det var lidt vanskeligere at faa dette over, klar af Søen — et Øjeblik saa det ud, som det styrtede sin Undergang i Møde, men et rask Tag hjalp det lykkeligt over Lønningen paa Vagtskibet.

Saa er der ikke mere, præjede de fra Torpedobaaden, »Maa vi gaa?« — Værsgo! — »Kast los«. — Trossen kastedes los — en svær Sø satte Baaden et godt Stykke agterover — saa satte den sig i Bevægelse — Glædelig Jul raabtes efter den, og glædelig Jul svarede fra Sneytkningen, i hvilken den et Øjeblik efter var forsvunden — den skulde ud paa Patrouille. — — —

Nu gik man rask i Gang med at pynte Juletræet, og Kl. 5 forsamledes hele Besætningen undtagen de vagthavende paa Banjerne. Her var festligt smykket med Flag og Grangrene, og midt ude stod Juletræet med

alle de pragtfulde Sager paa. Kurve og Poser var fyldt med Rosiner og Mandler. —

Chefen holdt en kort Tale, hvori han ønskede alle glædelig Jul og bad dem huske paa, at selv om vi ikke denne Juleaften kunde sidde lunt hjemme, maatte vi være glade for at kunne fejre den i Fred, medens saa mange Søfolk selv Julenat maatte staa paa Vagt ved Kanonerne ovre i Nordsøen, hvor der var alt andet

end behageligt i dette forrygende Vejr. — Derefter blev der sunget en Julesalme, og nu skulde Lodtrækningen om de Smaating, hvoraf hver Mand skulde have én, begynde. Paa et Bord ved Siden af Juletræet laa alle Tingene, indsvøbt i Papir med paaskrevet Nummer, og der stod endvidere et rent Pragtstykke af en Tombola, som en af Besætningen, der var Blikkenslager, havde lavet af en Margarinebøtte. — Der var klistret blaat Papir med hvide Stjerner uden paa, og det fineste Haandsving var der til at dreje rundt paa.

En for en kom nu Mandskabet hen til Tombolaen, trak sit Nummer og fik sin Gave udleveret. Der var alle Slags Ting — Piber, Spillekort, Mundharmonikaer,

Bøger — alt hvad man kan have Fornøjelse af om Bord. Stor Munterhed vakte det, da *Peter Koksmath* trak en Lodseddel, paa hvilken der ingenting var skrevet; han vendte og drejede den flere Gange, for at ikke Synet skulde bedrage ham, men der var ingenting. Da han saa blev spurgt om, hvad Nummer han havde faaet, kastede han et sidste overbevisende Blik paa Sedlen og sagde paa sit brede jyske: »A tykkes te — det æ en Nitter«. Under stor Jubel trak Koksmathen om igen og vandt en pragtfuld Shagpipe.

Efter Lodtrækningen gik Officererne og Underofficererne til deres Messer for at begynde Julemaaltidet. Nede paa Banjerne serveredes nu Risengrød, Gaasesteg og Flæskesteg med Rødkaal; hver Mand fik en Pose Godter og noget Frugt, og bagefter fik de Punch.

Og der blev ordentligt »skaffet los«. At Skibet laa og kastede sig fra den ene Side til den anden og rev i sine svære Fortøjninger, generede ingen; det var man saa vant til, og nede paa Banjerne var godt og lunt at være. Oppe paa Dækket var Vejret blevet bedre, det sneede ikke længere, og Vinden og Søen havde lagt sig noget. Himmelen var klar, og Stjernerne straaledede med den stærke Glans, som en Frostnat kan give dem.

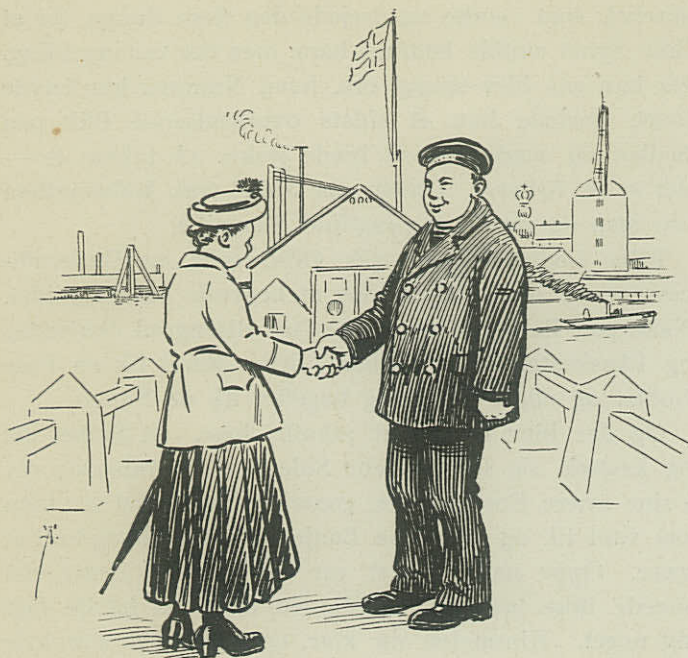
Mod Nord var Himlen oplyst af et straalende Skær, det var Lysene fra alle de Hjem i København, hvor Juletræerne nu var tændt, der forenede sig til en straalende Krans om Hovedstaden. Mod Syd var der ikke et Lys at se i det tætte Mørke — — jo, en Lyskegle skød pludseligt i Vejret, søgte et Par Gange Horisonten rundt og slukkedes — det var en Projektør fra et tysk Orlogsskib. Her i Nærheden af den store By, hvor Julefreden hvilede over hvert Hjem, kom nu den lille Lysstraaale pludselig frem af Mørket og mindede om den store Verdenskrig.

Fra det lille Vagtskib, der laa og tumledes frem og tilbage af den oprørte Sø, med det danske Orlogsflag vajende agter, sendtes et Haab op om, at den store By derinde og det hele Land maatte bevare det Fredens Lysskær, der denne Julenat straaledede ud fra vort gamle Fædreland.

AXEL GROVE.

KÆRLIGHEDENS SPROG

- G'dav Ole!
 — G'dav Stine!
 — Har Du faaet Landlov idav?
 — Ja, — det har je.
 — Er Du kommen helt her ud paa Toldboden, Stine?
 — Ja, det er je.

(Pause).

- Du tjener ellers paa Frederiksberg.
 — Ja, det gør jeg, — men — jeg la'e Vejen herom a'.
 — for — man ku jutte vie
 — Næ-i, — man ku jutte vie.

(Pause).

- Hvodden lever Du ellers Ole, je ha'tte set Dig si'en i Sommers hjemme paa Thuro.
 — Jo-ov, saadden saa sli'eli. — Du sku' se vores Skibsergent, det er da en kunstig Fætter, det er farlig saa mei Sjøv han ka' finde paa og si'e. — Og saa er der vores Baksløjtnant, det er en rask Fyr, Du ka' tro, han ka' loppe vos op!
 — Hva ka' han?
 — Loppe vos op.
 — Naa.

(Pause).

- Hvodden er Ma'en om Bord?
 — Jov aa jov, je klager ikke. Det værste er næsten og faa'en gnutbet af Skaffegrejerne igen.
 — Hvad er Skaffegrejer for novet?
 — Det er Skaffebakker og Tallerkener og Skeer og Gaffer og saadden novet, — men je kender en Fyrbøder.
 — Ja — men, hvad kommer det Skaffegrejerne ved?
 — Jov, han hugger Tvist nede i Maskinen. Og Tvist det

er det allerbedste til og vaske af med, ellers kommer der nemt li'som et tyndt Lag Fedt over det altsammen.

— Ih tænk, — er det virkelig!

(Pause).

— Og saa har vi jo Køjerne. Det er det bedste af det altsammen. Man ligger storartet i saadan en Køje, kan Du tro.

(Pause).

— Jeg har tænkt, at naar jeg nu bliver permitteret og kommer hjem til Thuro, saa skal jeg ha' mig saadan en Sejldugskøje til og hænge op i to Kroge.

(Pause).

Ja, det vil sige — jeg har egentlig tænkt — jeg mener altsaa, — at der sku' være to. — Og saa skulde de om Sommeren hænges op ude i Baadeskuret — om Vinteren er de saa nemme at stuve a' Vejen. — — — Vi — jeg — vi behøver slet ingen Sengekammer.

(Pinlig Pause).

— Jamen — Ole — hvem — hvem har Du tænkt sku' ligge i den anden Køje?

— Det — det sku' Du — Stine!

— Det gaar aldrig godt, Ole!

— Jov, det ska' Du snart faa lært, naar je' piver: Klar ved Køjerne! — — Skal vi saa følles a' ned og ta' en Gang Sökkela'e paa det!

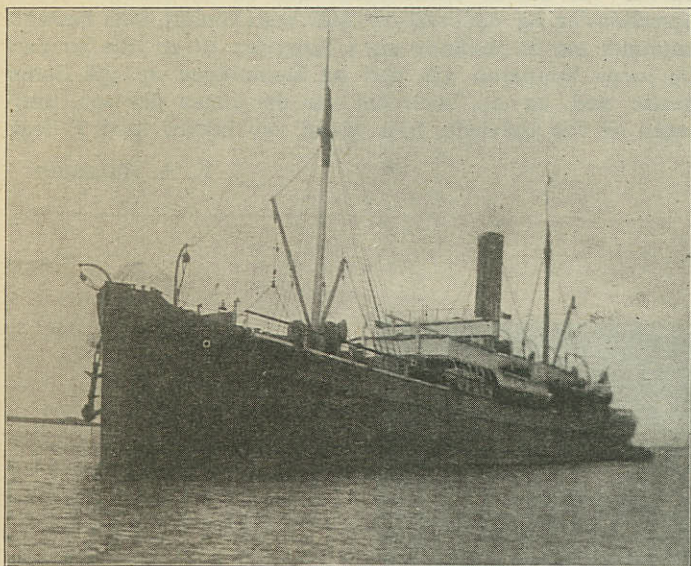
(De følges ad Resten af Livet).

AXEL THIESS

FRA EN ISLANDSTUR

Det var en Gang for nogle Aar siden, at en ældre Officer, som tidligere havde været min Foresatte, og som jeg havde lært baade at højagte og holde af, gjorde mig den Ære at spise Frokost om Bord hos mig, da jeg var Skibsfører i D. F. D. S. Under Maaltidet blev der fortalt en Del Historier — for det hører jo til i et Skib — og da jeg lige var paa Toppunktet af en af mine bedre Historier, sagde min Gæst: Næh, ved De nu hvad! — det er sgu' Løgn. Ja, det sagde han virkelig, og det var nu kedeligt — for det var tilfældigvis een, som var sand.

Jeg tror, jeg har opdaget, hvorfor man taler saa meget om Skipperløgne — for det vilde jo være umuligt for en Skipper at opleve alt det, som Passagererne forudsætter, at han har oplevet.

Manden er tvunget til at blive Digter — og naar man saa tager i Betragtning, at han er »supposed« at vide, hvordan Vejret bliver i Overmorgen, om Skibet naar et Totusind Mil fjærnt Punkt inden trekvarter til to, om, hvorfra og hvorhen et hvilket som helst Skib, man møder, kommer og gaar o. s. v., saa maa man jo uvilkaarligt faa Medlidenhed med Manden.

Jeg har i over fire Aar været Skipper i et Passagerskib, en Bemærkning, som jeg skylder mine Læsere, i Henhold til ovenstaaende.

Kære Læser — er De overtroisk — jeg troede ikke, jeg var det, og nu ved jeg ikke, hvad jeg skal sige.

Det var en mørk og kold Vinternat, vi kom fra Pentland Firth og laa oppe under Islands ugæstfri og farlige Sydkyst. — Ve det Skib, som strander her; i 99 af 100 Tilfælde er det med en Paalandsstorm redningsløst fortabt. — Sandet suger det ned, Søen knuser det opstaaende, i Løbet af et Par Dage er alt borte, knust og opslugt — og Besætningen er ilde faren. Lykkes det den at komme i Land, saa er der mange, mange Mil til den nærmeste Gaard. — Terrænet er gennemfuret af Vandløb, og Sandet er lumskt, kun hist og her staar en ensom Stenvarde, hyllet ind i Sne, knapt til at skelne fra Omgivelserne; — men det er dog et Holdepunkt: Varderne leder hen til et lille Hus, hvor de Skibbrudne kan finde det nødvendigeste til at op-

retholde Livet, og hvorfra de kan gøre Signaler med Lanterner til nærmeste Gaard efter Hjælp.

Medellandsbugten er Islands Jammerbugt. Vi havde ingen Observationer haft i et Par Dage og maatte stole paa Bestikket og Loddet — til Tider to utro Venner. Vi loddede fra 80 Kvartmile til Søs, og det syntes at passe. — Styrmanden var varskoet om at holde Loddet gaaende fra Kl. otte om Aftenen, fra hvilket Tidspunkt der var Haab om at faa nogle paalidelige Oplysninger.

Jeg sad nede i Kahytten efter Middag og læste i »Tagebuch einer Verlorenen« og var meget fordybet i denne interessante og triste Bog, da jeg pludselig mærkede en Uro komme over mig; — det var, som om een stod bag ved mig. — Jeg vendte mig om med en Følelse af Uhygge, men der var ingen, og jeg slog det hen — og gik videre i Læsningen. Lidt efter blev jeg igen urolig og vilde have svoret paa, at der lige bag ved mig stod et Menneske, som berørte mig. Jeg smækkede Bogen i og fo'r op paa Dækket, i det samme hørte jeg Roret blive lagt haardt i Borde og Raab fra Broen. Forude gennem Disen skimtede man Braaddets skumklædte Top og hørte dets Torden, naar det knustes mod Revlerne; der var lige Tid til at dreje af og komme klar.

Jeg tror, det var vor gode Skytsaand, som vilde vare os for Faren.

Det er en bekendt Sag, at Folk som bor i afsides Egne — i Norges nordlige Del, paa Island og mange andre Steder — bliver synske — faar »den sjette Sans«. Man kan le derad — men ganske bortforklare Varslerne kan man ikke.

Der var en Gang en Dame med som Passager; hun havde været meget syg nede i Danmark og havde gennemgaaet en svær Operation; — nu var hun paa Vej hjem og maatte holde sit Sølvbryllup om Bord — ganske vist uden Brudgommen. Om det nu var de mange og lange Timer paa Sygelejet eller Sindsbevægelsen ved Tanken om Sølvbrylluppet ude paa Atlanterhavet, der gjorde det, det ved jeg ikke; — men hendes Tanker fo'r viden om, og hun drømte meget, og mærkeligt nok slog det altsammen til. Morgenen efter Sølvbrylluppet, som vi havde afholdt saa festligt som muligt om Bord, kom hun til mig og sagde: »Kaptajn, jeg har i Nat drømt, at der stod et stort, sort Kors paa Stranden ved Blönduós, jeg tror det er et daarligt Varsel.« »Naah! saa ryger vi s'gu nok i Land dér, skal De se,« sagde jeg, for at trøste hende, og glemte dermed den Sag.

Efter en stormfuld Tur rundt om Vestkysten af Island var vi endelig havnede paa Blönduós Rhed — en berygtet Plads paa Island — aaben lige ud til det nordlige Ishav. — Sølvbruden var forlængst gaaet i Land, og Varslet glemt.

Vejret var godt og Skibet laa saa langt inde, som det paa nogen Maade kunde forsvares — og maaske endda lidt til — og alt var roligt.

Kl. 8 om Morgenen, da det endnu var mørkt, kom 2den Styrmand — en meget rolig Mand — ned og sagde, uden kendelig Sindsbevægelse: »Kaptajn! Vinden er sprunget paalands, det blæser en Storm, det brækker rundt omkring os, skal vi ikke se at komme væk.« Jeg tænkte straks paa Sølvbrudens Varsel og fløj ud af Køjen og op paa Dækket.

Søen brød og brækkede rundt om os; for at faa det

ene Anker hjem maatte vi stikke saa meget paa det andet, at vi faldt tværs i Braaddet, og en Braadsø kom op over den 36 Fod høje Bro; det var en højst uhyggelig halv Time, inden det lykkedes at komme ud af Brændingen, og faa Ankrene hjem — men det lykkedes til sidst. Da Faren var forbi, kom en af Passagererne og sagde: »Kan De huske, hvad Sølvbruden drømte.« »Ja, det kan De bande paa, at jeg kan, men jeg havde nær glemt det.«

En Dag i Reykjavik havde jeg nogle Gæster til Frokost, bl. a. vor Agent og hans Frue. I Samtalens Løb fortalte jeg Fruen, hvordan vi for nogle Dage siden nær kunde være forliste, da vi havde tørnet mod et ukendt Undervandsskær. Hun spurgte mig straks: »Hvornaar var det?« — »Ved De ikke det,« sagde jeg forbavset, da jeg maatte antage, at det forlængst var en bekendt Sag. »Nej, vi har intet vidst derom.« »Det var i Torsdags.« »Det er ganske mærkværdigt,« sagde hun saa, »for Torsdag Morgen sagde min Mand straks, da han vaagnede — »jeg har i Nat drømt, at der skete en Ulykke med »Ceres«, men jeg saa den sejle videre bagefter, saa det er nok noget Vrøvl« — men det var det altsaa ikke.«

Skal man tro paa Varsler og Drømme, eller skal man ikke?

Naar man i Aarevis beskæftiger sig med at føre Passagerer over Atlanterhavet, kan det ikke undgaas, at man erhverver sig nogen Menneskekundskab — og Verden vil jo, som bekendt, bedrages.

Junituren rundt om Nordlandet har foruden andre Fordele den Charme, at Solen paa dette Tidspunkt ynder at være oppe hele Natten — naar man da er passende nord-

lig — ogsaa Kl. 12, og man kan jo ikke fortænke de Passagerer, som særlig har betalt Billetten med Henblik paa at se Midnatssolen, i, at de ogsaa gerne vil have denne Oplevelse.

Paa en Rejse, hvor der var særlig mange Passagerer fra »Das grosse Vaterland«, var Skibet ulykkeligvis ikke naaet højt nok mod Nord den eneste Nat, der var Tale om at kunne faa Midnatssolen at se, og saa var jo gode Raad dyre.

Nu er det jo saa heldigt, at Urene om Bord stilles dagligt, eftersom Skibet flytter sig øst eller vest over; — og da Bjerget, in casu Midnatssolen, ikke vilde komme til Muhamed (S/S Ceres), maatte Muhamed gaa til Bjærgen, og med stort Mas lykkedes det at beregne, at Skibet Kl. det og det var paa den og den Bredde, og at Solen da var i Horizonen. Det gjaldt altsaa om at faa Uret til at være 12, naar Skibet var paa Bredden og Solen i Horizonen — og Manøvren lykkedes.

En bedre Middag havde præpareret Stemningen — og Solen gik præcis — heldigvis. — Alle Passagererne fandt Midnatssolen charmant — og da de i kort Tid havde faaet Lov at beskue den, og de obligatoriske »Ansichtskarten« var blevne udfærdigede med en hel Mængde »wunderschön«er og »colossal«er, blev man venligt, men bestemt anmodet om at indfinde sig i Kahytten til en lille Souper. Og mens Souperen gik ned og Stemningen op, gik Solen baade ned og op, men det var der ingen der saa, undtagen de faa indviede, hvis Mund var lukket med 7 Segl.

C. A. BROBERG

I Drømmeland.

VED JULETID I ØSTEN

SMAA ERINDRINGER FRA EN REJSE

Det var en tidlig Decembermorgen ifjor, at vi med Østasiatisk Kompagnis Motorskib »Panama« ankrede op i Jangtse Flodens gule Vand for at vente paa Lodsens og paa Flodtiden. En ret haard Rejse havde det været fra Singapore, NO Monsoonen er — særlig ved Formosa — ikke til at spøge med, naar man skal kæmpe sig op imod den med et tunglastet Skib, men friske, salte og med et blaaligt Skær havde Sprøjtene over Skibet dog været, og det morgenlige Styrtebad var en Forfriskelse. Men nu paa een Nat var den Glæde forbi: her var Vandet ganske vist stille, men saa ækelt som Kloakvand, og det kan nok være, jeg hurtigt fik lukket for Styrtebadshanen, da jeg saa Vandets Farve.

Højt oppe paa en af de mange Klippeøer, der ligger her, var om Natten en stor engelsk Damper strandet, en Del andre store og smaa Skibe ventede ligesom vi, og Snesevis af Sampaner myldrede omkring os, propfulde af Kinesere, som dels vilde slaa en Handel af, dels laa og fiskede, og Luften genlød af deres Raaben og Skrigen baade paa kinesisk og paa deres »Pidgen« engelsk.

Shanghai var endnu ikke til at øjne, men Lodsens, som kom om Bord, belærte mig om, at Turen op ad Floden dertil tager det meste af en Dag, saa jeg maatte altsaa styre min Utaalmodighed lidt endnu. Denne Tur er interessant nok; fra at være et stort gult Hav at se paa snævrer Floden snart saadan ind, at man paa begge Bredder kan se Kineserlandsbyerne med deres travle Liv og Rismarkerne, der trappeformet strækker sig ind i Landet.

Os Danske møder der her straks en stor Glæde, idet vi ved et Knæk paa Floden ved Woosung ser Dannebrog vaje over en prægtig Bygning, — det er Store Nordiske Telegraf-selskab, der her har sine Kontorer og Boliger for de danske Telegrafister, — og den, der ikke har prøvet det, aner slet ikke, hvad det vil sige at se sit elskede Flag, Symbolet paa sit Land, vaje i de fjerne Riger og da ganske særligt, naar det som her vajer over et af de Foretagender, som har bragt Danmark den største Anerkendelse over hele Verden.

Efterhaanden som man nærmer sig Shanghai, ser man

store Fabrikker og fornemme Købmandshuse, og man styrer lige ned mod Shanghais fineste Promenade og Park, The Bund. Meget »kinesisk« ser Shanghai — Østens Paris — nu ikke ud paa Afstand. Sagen er den, at de europæiske Kvarterer — »Settlements« — selvfølgelig har den bedste Plads i Byen og derfor optager hele »The Bund«, medens Kineserne selv maa bo længere inde, helt for sig selv, omgivet af en mægtig Mur med nogle faa Porte, som om Natten holdes lukket. Det er nu imidlertid fra mit Besøg indenfor denne Mur, som saa skarpt skiller de store, flotte Gader med deres gyldne Templer og halveuropæiske Butikker fra et Virvar af Gyder med smaa bitte Boder og ofte faldefærdige, men herlige, ældgamle Templer, at jeg vil fortælle lidt.

I det Øjeblik, hvor man i det franske »Settlement« forlader sin Rickschaw for til Fods at presse sig igennem den smalle Port, som danner Hovedindgangen til Kineserbyen, siger man paa een Gang Farvel til det 20de Aarhundrede og gaar mindst 4000 Aar tilbage i Tiden. Det er forstaaeligt, at man føler sig noget underlig til Mode! Købmanden, som sidder i sin Bod, Boden selv, hans Regnebrædt, hans Pibe og Tekop, altsammen ser det ud, som det har gjort længe inden vi kendte noget til Danmarks-historien; nej, her forhaster man sig ikke.

Uden en kinesisk Fører lader det sig nu slet ikke gøre at vove sig derind. Ikke det allerbedste Kort kan hjælpe til at finde igennem det Kaos af smalle, ganske ens udseende Gader, man løber rundt i ganske som i en Labyrinth. Man regner, at der bor ca. 155,000 Mennesker her »indenfor Murene«, og at der findes omkring 28,000 Huse for dem at bo i, saa her er absolut ingen »Bolignød«, selv om Husene er ganske smaa, og en stor Del af hvert Hus optages af Boden og Værkstedet.

Kaptajn Bahnson fra »Store Nordiske« havde venligst givet mig en af sine egne Kineserboy'er til Fører, og med ham begav min Kone og jeg os trygt afsted; han vilde hellere lade sig flaa levende end se paa, at hans Herres Venner kom noget som helst til, ja end ikke, at de blev

snydt mere end rimeligt var af de driftige Kineserkøbmænd.

To store Ubehageligheder møder man straks, naar man kommer indenfor Porten, den ene er den gruopvækkende Atmosfære, som man ingen Steder bliver kvit, den anden den Masse Tiggere, som uafbrudt løber efter alle Europæere, som vover sig herind.

Den Lugt, der opfylder Luften, lader sig daarligt beskrive, den er paa een Gang sødlig og dog saa gennemtrængt af de stærkeste Krydderier. Sagen er jo den, at Renovationsvæsenet ikke just er højt udviklet, saa at Gaderne er den egentlige Skarnkasse, og Hunde og Katte paatager sig for en stor Del at skaffe Skarnkassen tømt. Men der bliver jo alligevel en Del Madrester og andre

Sager tilbage. Mange af Shanghais europæiske Indbyggere besøger paa Grund af dette aldrig nogensinde Kineserbyen, hvad der dog nok maa betegnes som for stor Ømfindtlighed.

Tiggerne er rædselsfulde, og de foretager de gyseligste Mishandlinger paa sig selv for at vække Medlidenheden. Særlig bruger de at løbe frem foran deres Offer og saa kaste sig paa Knæ og hugge Hovedet ned i Stenbroen, ofte saa haardt, at Blodet sprøjter ud fra Panden. Disse Tiggere — som findes i tusindvis — er forøvrigt fuldstændig organiserede under Førerskab af en »Tiggerkonge«, som administrerer de indkomne Summer, og som de maa lyste i alt. Europæere, som hyppigt skal ind i Kineserbyen, kan een Gang om Aaret indbetale et større Beløb til »Finansministeren«, som saa til Gengæld giver dem et stort Kort, som har den magiske Virkning paa enhver Tigger, der ser det, at han straks forsvinder. Det er ganske praktisk!

Naar man har sat sig ud over disse to Ubehageligheder, hengiver man sig til Nydelsen af det aparte Liv, der rører sig rundt omkring. Ethvert Hus er en Butik eller nærmere et Værksted, hvor der tillige er Udsalg. Det er nemlig her, at alle de herlige Kunstgenstande laves, som senere i dyre Domme sælges inde i de europæiske Kvarterers lysende Butikker. Her laves de kunstfærdig udskaarne Elfenbensfigurer, de fineste Silkevævninger, det kostbare Porcelæn og de dejligste Vifter — og altsammen kun ved Haandarbejde; der findes ganske sikkert ikke een Maskine af nogen Art derinde. Tid og Mennesker er der nemlig nok af i Kina, og Kineserne arbejder derfor nu paa samme Maade, som de har gjort det i umindelige Tider.

Min Fører var Ven af en Kineser, der lavede Elfenbensfigurer, og han tilbød at introducere os hos Manden og faa ham til at vise os sit Hus. Da alle Husene er helt aabne ud til Gaden, gik vi lige ind i Stuebygningen og befandt os saa her i Mandens hele Lejlighed, idet den rummelige Stue kun ved et Skærmbærd deltes i et Værkstedrum og Privatlejligheden. Med at Par mægtige Hornbriller paa Næsen sad Husherren og arbejdede med at lægge sidste Haand paa Værket: en lille, tykmavet Elfenbensbuddha, og han blot lige skævede op for at se, hvem der mon nu kom for at slaa en Handel af; Kineserne lader nemlig altid straks, som om de aldeles ikke ønsker

nogen Handel for derigennem at kunne skrue Prisen op. Da han imidlertid opdagede, at hans gamle Ven *Shang-Fen* var med, rejste han sig op med et Sæt, skød Brillerne op i Panden, trykkede energisk sine egne Hænder og højede Hovedet ned mod Knæene, en Ceremoni, som øjeblikkelig gengældtes af vor Fører Shang, som derefter hastigt forklarede ham, hvem vi var, og at vi ønskede at se hans Hus. En fornyet og endnu dybere Hovedbøjning og en Trykken egne Hænder i Forbindelse med en Ordstrøm, der ingen Ende vilde tage, var Resultatet af denne Oplysning. Hvad han meddelte mig, kan jeg naturligvis ikke bestemt sige, men efter hvad Shang fortalte mig, gik det ud paa, at hans Tip-Tip-Olderfar i sin Grav vilde vel-signe min Tip-Tip-Olderfar i hans Grav, fordi der var overgaaet hans usle Hus den Lykke, at saa ærværdige og vise Folk vilde gaa over hans Dørtærskel. Saa det var jo meget venlig sagt af ham. — Under en ustandselig Ordflom viste han os saa rundt. Først i Værkstedet, hvor han ganske alene sidder og laver de forskellige og fineste Arbejder, altsammen ud af eet Stykke Elfenben og med Redskaber, der kun bestaar af en Kniv og en Fil, medens en Kop dampende Te og en Pipe med et mægligt Rør, men med et Miniaturhoved, forsøder ham Arbejdet. Ofte sidder et Par Venner ved Siden af ham uden at bestille andet end at læse Aviser og drøfte Politik; Politiken spiller nemlig en meget stor Rolle for Kineserne. Paa den Tid, da jeg var der, var der stor politisk Gæring i Shanghai, idet det var dengang, at *Juan Shi Kai* vilde lade sig udraabe til Kejser, hvilket mødte den største Modstand mellem Shanghai-Kineserne, som endog drev det til at myrde en højtstaaende kinesisk Admiral lige uden for det franske Gesandtskab, fordi han var kejserlig sindet. — Inde bag Skærmbærdet var der ganske rummeligt, men yderst tarveligt med Hensyn til Bohave. I et Hjørne var opstillet Familiens Husguder, og midt paa Gulvet stod et stort Kogekar, hvorfra der duftede yderst uhyggeligt; det var Middagsmaden, der stod og kogte. Der staar vist altid Mad og koger, saavidt jeg kan forstaa, og Venner, der kommer paa Besøg, bliver da budt paa »en Pind«. Vi fik da ogsaa straks overrakt et Par Pinde hver og opfordrede til at stikke løs paa Varerne i Gryden. For Skams Skyld syntes jeg dog, at jeg maatte prøve, og jeg gjorde et fortvivlet Forsøg paa at faa noget fat imellem Strikkepindene. Gud være lovet, at det omtrent mislykkedes! For af den Smule, jeg fik ind i Munden, havde jeg nok for Resten af mit Liv. Jeg kan daarlig taale at tænke paa det, men Pindene har jeg dog gemt til Minde om den Rædsel.

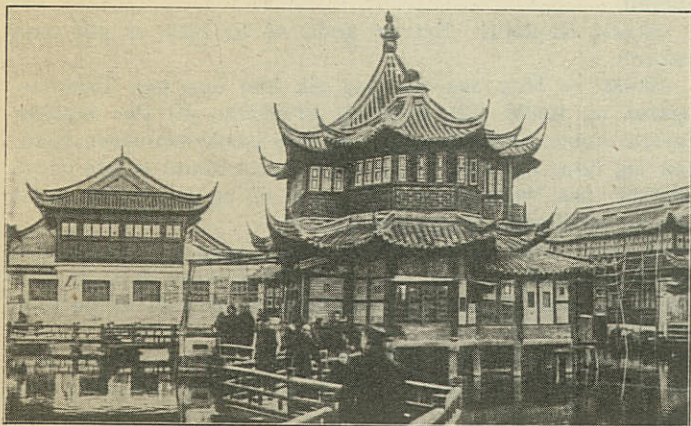
Iøvrigt var der i Stuen en voldsom bred Stenseng, stor nok til hele Familiebestanden; Sengklæderne bestod af et Par Træ-Hovedpuder og nogle Maatter. Der siges, at Røgen fra Ildstedet ofte ledes ind igennem Stensengen for at opvarme denne bedre. Paa et lille Bord stod en Porcelæns-vase, underligt afstikkende mellem disse andre Sager, muligvis har den nok været mange Penge værd hos en Antikvitetshandler i Europa. — Vi købte til sidst den lille Elfenbensbuddha, og efter gensidige Taksigelser forlod vi saa det gæstfri Hjem.

Vi drak en Kop Te inde i det berømte Tehus *Wo Sing Ding*, som er bygget paa en af de faa aabne Pladser i Byen, nemlig ude paa en lille Sø. En udskaaet Træbro i Zigzagform fører derud; den er bygget saadan, fordi onde Aander lettest bevæger sig ad lige Linjer, men som Regel standses af Hjørner. I dette Tehus var der myldrende fuldt af Folk, dog udelukkende Herrer, og en kvalm Tobakslugt opfyldte de forskellige Rum, hvor man i Taagen kunde skelne mange meget rigt paaklædte Kinesere, som dels sad, dels laa paa Bænke rundt om Bordene; kun finere indfødte faar nemlig Lov at komme ind i dette Tehus, og saa naturligvis Europæere, til hvem der findes et særligt Værelse.

Et gammelt, men dog endnu pragtfuldt Tempel var vi paa Hjemvejen inde i, og saa her den noget aparte Maade, Kineserne beder til deres Guder paa. Man har egentlig

ikke Indtrykket af at befinde sig paa et højtideligt Sted, tværtimod; her er en Raaben og et infernalsk Spektakel, som mere hensætter en til Dyrehavsbakken. Sagen er nemlig den, at Kineserne mener, at Guderne som Regel sover og derfor ved alle Midler maa holdes vaagne for at høre paa Bønnerne. Der er i den Anledning anbragt en Gongong ved Siden af hvert Gudebillede, og den trakteres uafbrudt, saa længe Bønnen staar paa. Og det er ikke stille Bønner, nej, en Raaben og Hujen er her — og videre alvorlige ser de bedende just heller ikke ud. Det gør et aparte Indtryk. — Jeg vil nu alligevel ikke nægte, at jeg følte mig friere til Mode, da jeg igen udenfor Porten lod min Rickschaw-Kuli strække ud til »Astor House«, hvor der er akkurat lige saa europæisk som i Palmehaven.

Selve Julen var jeg i Japan. Nogen egentlig Jul holder Japaneserne naturligvis ikke, men Nytaar fejres som en af de største Højtider, og allerede ved Juletid pynter de deres Gader og Huse op til den forestaaende Fest. I Yokohamas Gader var hængt Tusinder af Papirlygter op,

Flag i alle Farver dækkede næsten Udsigten op mod Himlen, men paa de aabne Pladser kunde man dog tydeligt se Mount Fuji strække sin snedækte Kegel op imod det Uendelige, — jo, her kunde man let komme i Julestemning. — Der er jo i det hele taget saa meget Stemning over alting i Japan, saa megen Ærbødighed og saa meget smukt, og dog maa man ofte smile deraf. Jeg skal ikke skrive noget videre herom eller i det hele taget sige noget videre om Japan, kun vil jeg fortælle et Par Smaeksempler fra mit Besøg i Kyōtō, den gamle Hovedstad og Kejsernes Kroningsby, hvor de ældste og skønneste Templer i Japan endnu findes, maaske kun overstraalet af de berømte, der findes ved Nikko.

Da jeg var i Japan, var Mikadoen kort forinden under enestaaende Højtidelighed bleven kronet, og Japaneserne valfartede i store Skarer til Kyōtō for at se de hellige, paladslignende Bygninger, som var opført i den Anledning, men, som Traditionen forlanger, blev nedrevet kort efter Højtidens Afslutning. Ærbødigheden for Mikadoen var saa stor, at det Tempel, hvor Kronen var bleven sat paa hans Hoved, kun maatte beskues i en Afstand som fra Bredgade til Det kgl. Teater, og at alle, der passerede det, skønt det var bidende koldt og midt ude paa en aaben Plads, ikke alene skulde gaa paa Strømpesokker, men ogsaa tage deres Overfrakke paa Armen. Hattene kunde man til Gengæld gerne beholde paa Hovedet!

Ude paa en lille Kirkegaard saa jeg en Enke pynte sin

Mands Grav med friske Blomster. Hun satte nogle nye Lys i de ejendommelige Lygter, som findes paa alle japaneske Kirkegaarde, og saa anbragte hun mellem Blomsterne Skaale med Ris og smaa Kopper med duftende Te. Hun vilde ikke, at den afdødes Aand skulde lide Nød, naar den om Natten skulde ud paa sin Vandring, og hun fandt ogsaa hver Morgen Skaalene og Kopperne tømte. Det hele var saa rørende at se paa, men desværre var det vist en

mere levende Landsmand, der sørgede for at holde hendes Illusion vedlige. — Vi tilbragte Juleaften om Bord paa »Panama«, og jeg vil blot tilsidst bekræfte, hvor kønt og højtideligt den Aften fejres om Bord i vor Handelsflaade. Skibets Fører, Kaptajn *Ingemann*, havde sørget for, at alting fik det hyggelige, hjemlige Præg, som enhver Dansk ønsker, at Julen i det fremmede skal bære. Saavel for Mandskabet som for Officererne var der pyntet op med stedsegrønne Træer, Julelys paa Grenene og smaa, hjemmelavede Marzipanfigurer, Kræmmerhuse og Flag fik dem til at ligne vore egne Juletræer.

Gaasesteg med Rødkaal fik vi alle, og der var vist ingen, der den Aften brød sig om at gaa i Land, vi vilde helst fejre vor Jul »under Dannebrog«. —

A. BARDENFLETH

SALTVAND OG TJÆRE

(SØMANDSPASSIAR)

Min gamle Ven, Dampskibskaptajnen, har lagt op paa Grund af Krigen — eller maaske snarest paa Grund af de høje Aktiekurser. Han har realiseret. Af Forsigtighed, siger han. Han har tjent nok, og nu lever han af Formuen.

Han og jeg har slaet vore Pjalter sammen paa en daglig Spadseretur til Havnen. Jeg lider nemlig af ulykkelig Kærlighed til Søen — men har dog aldrig drevet det videre end til at kuldsejle tre Gange med Sejlbaad.

Vi var kommet ud paa Kajen for at se paa »Jyden«, som laa og lossede. Saadan en Rutebaad maa man jo besøge, saa faar man Nyt at vide. En stor Matros passerede forbi os. Han lettede paa Huen for min Ven.

»Han hedder Peter!« oplyste Kaptajnen.

»Det kan nok være,« sagde jeg. Jeg var nemlig adskilligt mere interesseret i en korpulent Dames Bestigning af Landgangsbroen. Det mindede meget om moderne Dans: to smaa Skridt fremad og et langt tilbage.

»Ja, han er gift med en Enke og bor i Løgstør.«

»Naa, er han det,« sagde jeg ligegyldigt. Damen slap omsider op paa »Jyden«s Dæk, rød i Ansigtet som en kogt Hummer.

»Se, Enken havde et Hus. Lad mig se, det kan vel være en tre—fire Aar siden, De blev gift.«

»Er det en Historie, Jensen?

»Nej, det er ingen Historie, det er en Oplevelse.«

Kaptajnen skelner meget skarpt mellem Historier og Oplevelser. De første udgives kun for, hvad de er; men de sidste har man Forpligtelse til at tro paa.

»Lad os saa gaa ind og faa den Kop The i Haynekaféen!« sagde jeg.

»Lad gaa med det!«

Snart efter sad vi bænkedede i den kahytsagtige Skipperstue og tillavede den liflige Drik, som bestaar af The, knust Kandis og Rom; en Skive Citron skal der ogsaa i. Men det er ægte Rom, man faar der; Sømænd lader sig ikke narre med den Vare.

Kaptajnen halede den lille sodede Pibe frem, stoppede den med Capstan (*full strength*), tændte den og pustede nogle fede Røgskyer ud i Luften. Saa tog han fat.

»Se, det var ham, Peter, vi kom fra,« begyndte han.

»Han blev altsaa gift med Enken i Løgstør.«

»Ja, det var det, De sagde,« indskød jeg.

»Ja, hun havde et lille Hus, et meget godt Hus forresten — med Have og alt — og lidt Penge var der nok ogsaa i Sparekassen, har man sagt. Den første Vinter vilde Peter ikke sejle; han vilde blive hjemme hos Enken.«

»Konen!« rettede jeg.

»Enken!« kom det kraftigt igen. »Jeg siger nu Enken! Der er stor Forskel paa en Enke og en Kone.« — Kaptajnen er altid uhyre skarp i sine Definitioner. — »Han blev altsaa hjemme og gik og nuslede. Først malede han Vinduer og Døre udvendig, saadan noget er en Sømand jo kendt med; saa malede han Køkkenet, og det lavede han om tre Gange. Han sagde, at han ikke var tilfreds med Farven.

»Skaal! Kaptajn! Det er godt, vi to ikke er gift med Enker!«

»Skaal! — Men saa en Dag gik han hen paa Tømmerlageret og købte lidt Bord og Brædder. Et Par Stykker Egetræ købte han sig ogsaa, og hos Isenkræmmeren købte han sig Søm og Nagler. Enkens første Mand havde været Tømmer, saa Værktøj var der nok af, og saa tog han fat paa at snedkerere oppe paa Loftet.

En Dag kort efter Jul fik han Besøg af en gammel Skibskammerat, og det skal siges til Enkens Ros, at hun tog pænt imod ham i alle Maader, saa han fik en fin Forplejning.

Saa siger Peter til sin Gæst: Hør, gaa du nu med mig op paa Loftet, saa skal du se, hvad jeg har staaende deroppe.

Naa, de kravler jo op ad Loftstrappen, saadan en rigtig Hønsstige, som man kan have dem i mindre Huse.

Og kan De saa tænke Dem, hvad der stod paa Loftet?«

»Nej, det er ikke saa let!«

»Der stod sgu den dejligste Jolle, man kunde se for sine Øjne. Der manglede kun at sætte Essingen om.

Er det ikke en dejlig Baad? siger Peter.

Vist er det saa, siger den anden. — Men hvordan vil du nu bære dig ad med at faa den ned fra Loftet?

Peter blev noget lang i Ansigtet. Ja, han blev rent ud sagt helt ulykkelig. Han rev sig i Haaret, og endelig sagde han:

»Ja, hvordan faar jeg den ned? Det har jeg Dælen danse mig aldrig tænkt paa.

Enken blev skruptosset selvfølgelig; — saadan er Enker.

Enden blev, at de maatte brække Gavlen ned og tage Baaden den Vej ud.

Men det var Enken nok ikke meget glad for. Peter kom ud at sejle i Marts. Siden kalder de ham Peter Husende.«

»Det var en god Historie!« sagde jeg. »Skaal, Kaptajn!«

»Skaal! — Nej, det var en Oplevelse!« protesterede Kaptajnen.

MARIUS DAHLGAARD

